

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Generalfiskalen imod Johan

Førgensen Somler.

Udgiven af S. S. Somler

1859.

Elstede og agtværdige Medborgere og Medborgerinder!

J „Corfaren“ af 26de Septbr. d. A. staar: „Jeg seer til min store Forbauselse, at Hr. Jørgensen Tomtous stadig forsyner „Rappee“ — et Blad af et meget tvetydigt Rygte — med Artikler. At en Mand med Hr. Jørgensens Handsevner, ophøiede Retfærd og glimrende Fortid, der skriver sig fra Christian den Ottendes Periode — en Periode, hvor den sande Fædrelandskjerlighed og de borgerlige Dyder trivedes under denne milde Konges Scepter, medens man ikke kjendte Noget til Nutidens hule og poetiske Tirader, en Mand fra denne Periode, siger jeg, vil nedlade sig til at bruge sin Pen i et Blad, der er blevet bekjendt ved sine Pengeafpresningshistorier. Det kan jeg ikke forstaae! Jørgensen Tomtous høie Kald er Historieffriberens, og det maa aldrig stige ned fra sin høie Tinde i den dybe Søle.

Den vise Salomon siger: „Graa Haar er en deilig Krone, naar de bæres med Hæder.“ Hr. Jørgensen er en gammel graa-hærdet Statsmand og Lærd, og han vil aldrig kunne siges, at bære disse graa Haar med Hæder, saalange han tilsløler dem i „Rappees“ Spalter. Skal Nationens dybe Ugtelse, som han altid har været i Besiddelse af, følge ham, som hidtil, saa maa han trække sig ud af den Labyrinth, hvori han saa letfindig har styrtet sig.

En Patriot.“

Herimod maa jeg bemærke: „At baade i Christian den Ottendes sidste Regjeringsaar, og i de veemods- og lummerfulde Smertensaar, jeg har levet siden den Tid, vrimlede Ugebladene, indtil Væmmelse, af fornærende og forhaanende Smædeskrifter om mig; men intet Blad vilde optage en berigtigende eller Forsvars Artikel fra min Haand. Følgen var, at Alle trede hvad Ingen modsagde, og, at jeg ansaaes af hele Nationen, som en Pjalt og rovgjerrig Slynge, og at Enhver saae sin Ære og Glæde i at overfalde, fornærme og forhaane mig.

Jeg var, som Følge deraf, den fredløse Mand, der ikke kunde komme paa Gaden uden at blive insulteret og overfaldet. De Brevskaber, jeg havde udarbejdet for Christian den Ottende, nægtede man mig, og jeg kunde altsaa ikke bevise, at man gjorde mig uret. For et Par Aarstid siden tillod Hr. Commerceraad Grüner mig at indrykke nogle berigtigende Artikler i „Advertisementstidenden“; men da han døde, spærredes ogsaa denne Afsløbningscanal for mig. Rygtet: „At „Kapspee“ ikke var hyret af noget Parti, bevægede mig til at skrive; men NB. under Titelen „Potpourri“ og mit Navns Underskrift, nogle Artikler i dette Blad. Iblandt disse er Artiklen i Nr. 15 d. A.: „Førrige Tider og Nuomstunder“, om hvilke velgjørende Virkninger de Audientser, som Frederik den Sjette og Christian den Ottende gavede, havde paa Folket, og hvilken gavnrig Indflydelse det vilde have paa de næringsdrivende Statsborgere, hvis Frederik den Syvende opholdt sig i Kjøbenhavn og gav hyppigt Audients for Borgerne, og tilstedede baade Fruentimmer og Mandfolk Adgang til Thronen. For denne Artikel er jeg sat under Generaliskalens Tiltale, og idømt 4 Maaneders Fængsel, samt Processens Omkostninger. Jeg har anseet Sagen at være af den Natur, at den bør komme til Alles Kundskab, og fremlægger dem herved for Publicums Domstol.

Med denne Leilighed finder jeg mig besejret til at ansøre: „I Dag den 14de November modtog jeg en af Hr. Justitsraad Wianger stadfæstet Udskrift af Politirettens fjerde Protocol, og seer i det Første, som den 8de Juli d. A. blev optaget af Hr. Assessor Koble i nærværende Sag, Følgende: „Tiltalte blev derefter foreholdt den Yttring, som han i Artiklen tillægger nuværende Postmester Ove Thomsen, nemlig: „Man kan ikke lade ham tale med Nogen; thi han kan let fortale sig,“ og gjort opmærksom paa, at Tiltalte ved sine senere Yttringer i den incriminerede Artikel havde gjort Ove Thomsens Yttring til sin egen, navnlig ved at ansøre et Historien hjem-

faldent Exempel paa, at Kongen under en Samtale havde fortalt sig ved at bruge de Ord: „Hertugen af Augustenborg er fredløs,” og erklærer Tiltalte, at det ogsaa har været hans Mening at anføre den sidste Yttring af Kongen, som et Beviis paa et Tilfælde, hvor Kongen sandsynligviis havde fortalt sig. Idet Tiltalte nemlig anstaae det historisk beviist, at Kongen havde brugt denne Yttring, maatte han nemlig eiter sin Opfattelse af Historien antage bemeldte Yttring for uberettiget af Kongen eller, at denne formeentligen kun kunde have brugt den under den Forudsætning, at han havde fortalt sig. Det var ogsaa, som en Følge af Tiltaltes Opfattning af Kongens Yttring, at han senere har benævnt den, som en ulykkelig Handling.“ Imod denne Passus erklærer jeg, høit og helligt, saa vist som jeg lever, og sønner at have nogen Glæde og Lykke her i Livet, og saa sandt, som jeg ikke sønner, at Gud i min Dødsstund skal fornægte mig, ved det Bøsen, der skabte en heel Verden ved sit „Bliv“, og leder Hænderne og styrer det Heles Gang: „At jeg hverken har antaget eller sagt: om hien Yttring om Hertugen af Augustenborg: „At den var uberettiget af Kongen,” eller benævnt den „som en ulykkelig Handling;“ men blot paa Spørgsmaalet omtalt den Beretning om Audientzen i Sønderborg, som jeg har indrykket i „Rappee“ Nr. 15 uden hverken at jeg har gjort disse Ytringer til mine, eller betitlet Kongens Ord med: „denne ulykkelige Handling.“ Jeg har Intet imod Kongen, og jeg har aldrig optraadt fjendtligt imod Kongen. Jeg har tværtimod gjort ham de Tjenester jeg, som uafhængig Borger, kunde gjøre ham, og saa ofte Noget, og det var ei saa Gange, anmodede mig om Meddelelser, der muligt kunde skade ham, sagt: „Vel har jeg hørt, at Kongen er mig ugunstig, og alle hans Omgivelser mine Fjender; men han er Christian VIII's Søn, og jeg træder derfor aldrig op imod ham.“ Jeg kan hverken hade eller misunde, og hvis jeg endog kunde det, da blev Kongen ikke Gjenstand derfor; thi jeg

anseer hans Stilling for at være saa lidet misundelsesværdig, at, uagtet han har omtrent 3000 Rdlr. dagligt i visse Indtægter, og jeg ikke een Skilling, saa vil jeg dog ikke bytte med ham." Jeg tillader mig fremdeles at udbede mig mine hæderværdige Landsmænds og Landsmændsinders Dymærksomhed henledeet paa Følgende: „Jeg har ofte erjaret det Dnsfværdige i, at Forhører optages offentlig; men ingenfinde i den Grad, som i nærværende Sag; thi naar en Advokat kan tillade sig at fordreie mine Ord, saaledes, som er omtalt her og i Slutningen af dette Skrivt, hvad kan han da ikke tillade sig imod en Arbeidsmand, et Tyende o. desl.? Af en Mand, som han allerede maatte have kjendt af hans to Indlæg i Sagen, som en Person, der ikke frygtede for at sige sin Mening, hvis hele Sind kom i Dyrer ved at see Nogen blive forurettet eller mishandlet, og der uafbrudt, baade i Tale og Skrivt, i mange Aar har kæmpet for Ret og Sandhed, og været den Undertryktes og Forurettedes Forsvarer og Talsmand, kunde han sandtyndt vente en dædende Yttring; men vist neppe af en stakkels Tjenestepige, en Lastdrager eller et andet slygt Medlem af Arbeidsstanden, der var bleven bestyldt for en eller anden Forbrydelse. Man har altsaa Marsag til at forme, at han vil tillade sig Skjeldsord, Trudsler eller Vældshandlinger imod slyge Personer, der sædvanligt fra deres tidlige Alder have maattet taale Mishandlinger og Forhaanelser af deres Foresatte. Der var f. Ex. en Inquirent, som led en Almuesmand i den kolde Vinterstid afklæde sig, og gav ham blot en tynd Lærredstrøje og Beenklæder paa, og Intet til Livets Dphold uden salte Episer og blot faa lædskende Drikke, indtil Forhøret var forbi. I det saakaldte Gaafetaarn i Bordingborg ere Huller i Muren med en Jerndør for, og i eet af disse havde en Mand været indespærret i flere Uger, da jeg for en Deel Aar siden besaae det. Ved en saadan Behandling faaer man ligesaa let den Ustyldige til at bekjende sig styldig i en Forbrydelse, han ikke har be-

gaaet, som den Skyldige i een, han har udført. Det er derfor vigtigt, at Forhørerne optages offentlig, og at Inquirenten formaaer at bringe en Skyldig til Bekjendelse uden at tage sin Tilflugt til slige Midler. At en Betjent, under Navn af Retsvidne, bivaaner Forhørerne, er ikke nok; thi han vover neppe at forsvare den Anklagede imod Inqvistor. Det er derimod ønskeligt, at to uafhængige og agtværdige Borgere bivaane Forhørerne, og at disse paalægges som Pligt at beskytte Inqvisten imod Fornærmelser, og at skrive deres Bemærkninger i Forhørsprotocollen om Forhøret. Ved dets Slutning bør Inqvisten selv gennemlæse det Passerede, og ved sit Navns Underskrift stadfæste dets Sandhed. Kan han ikke læse Skrivt, bør en Tilstedeværende med tydelig og høi Stemme oplæse det Passerede, og Inqvistens Erklæring derom vedføres i Protocollen, og stadfæstes af Borgernes Underskrift og Bemærkninger. Den Mand, der optager Forhøret, bør ikke dømme i Sagen; thi han kan let forledes til Partisthed for sit eget Værf. Enhver, der vil ansættes som Inqvistor, bør aflægge Prøve paa, at han kan optage et Forhør; thi dertil udfordres Egenstaber, som blot faa ere i Besiddelse af. Det er ligeledes ønskeligt, at den Anklagede dømmes af Jurys, der bestaae af 12 Mand af hans Stand, hvoraf han vælger de 6 og Anklageren de 6, og at han har Ret til to Gange at forklaste een eller to Personer, og Modparten ligesaamange af disse Dommere. Det er fremdeles vigtigt, at Fængslernes og de Fængnes Tilstand undersøges; thi det er ikke Staten ligegyldigt om den Fængne gjengives det borgerlige Samfund, som en livskraftig Mand, eller som en elendig sygelig stakkels Skrantning, der er svækket paa Legeme og Sjæl. En saadan Undersøgelse kan hensigtsmæssigt foretages af Byens eligerede Borgere; thi de have Interesse af, at Fængen træder tilbage i deres Midte, som et nyttigt Medlem, der ei behøver at være Communen til Byrde; men kan selv erhverve sit Brød. En slig Interesse kan en Stats-

VII

tjener neppe have, og en Mand's Ansættelse til en saadan Post, vilde derfor sandsynligt blot være: „At bebyrde Staten med en lønnet Dagdriver.“ — Det synes vel, at den Indretning i Østerrig: „At en Landraad reiser omkring for at undersøge Fængslerne og de Fængnes Tilstand, og, at han ikke maa tale med Noget i Byen, førend han har udført sit Hverv,“ er anbefalelsesværdig; men jeg er af en anden Mening; thi han er Embedsmand, og som saadan har Forretning til hvilke han maa aflægge Regnskab, og Forhold, som han maa rette sig efter; men staaer i intet Afhængighedsforhold til Borgerne. Han kan desuden blive stiftet. Man klagede t. Ex. en Gang over, at et Fængsel var tilsmudset af Ureenligheder og vrinklede af Udsi. Det blev undersøgt; men forinden havde man reengjort og hvidtet Fængslet, og Klageren blev derved en Løgner. Den Fængne vover ogsaa neppe at anklage sine Fangevogtere; thi han har Anledning til at formode, at de ville havne sig.

„Den, der røver mig mit Guld, berøver mig Meget, den, som røver mig min Kone eller Børn, berøver mig mere; men den, som røver mig mit ærlige Navn og Rygte, berøver mig Mæest; thi det kan hverken Gud eller Menneſter give mig igjen,“ siger Shakespeare, og mit Exempel stadfæster Sandheden af denne Sætning; thi i 11 Aar har jeg forgjæves kæmpet for at erholde den Agtelse og det Omdømme, som mine Avindsmænd have frarøvet mig. En Dom af af 27de August d. A. befaler: „At jeg, som Majestætsforbryder skal vandre i Fængsel, og jeg staaer følgerigen stemplet med Brændemærket „Misdæder“ for mit Folk. Jeg har i Anledning af denne Sag erholdt anonyme Undsigelseshæve, og en høitstaaende Mand sagde til mig: „At, hvis jeg offentliggjør den, vilde det gaae mig ilde.“ Men Agtelse for mit Værd, som Menneſte og Statsborger, byder mig at tale, og at vise mig selv, mit Livs Wandel, mine Handlinger, og deres Beværgelsager, saaledes som jeg og saaledes som hiint Væsen, for

VIII

hvis Domstol jeg snart skal møde, kjender mig. Jeg anseer det derfor, som min Pligt at offentliggjøre Sagen i sin Heelhed, og haaber, at det samme algode Væsen, der saa faderfuldt har besyttet mig paa mit Livs Vandring, og opretholdt mig under Trangster, naar Skjæbnens Haand hvilede tungt paa mig, ogsaa fremdeles vil være min Beskytter imod alt Ondt indtil mit Dagværk er fuldbragt. Jeg har aldrig kjendt Frygt, og hvorledes er det muligt, at en Mand, der har tabt Alt, hvad der her i Livet er ham kjert, hvis Haab lever blot bag Gravens Nat, og hvis Fortid har itkun sørgelige Minder, og et glædetomt Liv at fremvise, skulde kunne nære Frygt! Jeg — der fra min tidlige Ungdom — Venne- og Frendeløs — blev udkastet i den vide Verden, og fra mit tolvte Aar blev omtumlet paa et af Modgangs Storme oprørt Hav uden Stytte, Raadgiver eller Ven; jeg, der for stedse var bortfjernet fra den Virkekreds, hvori jeg med en fyrig Sjæls hele Lidenskabelighed levede; jeg — den Fremmede i Livet — der gjennemvandrede det uden hverken at kjende dets Glæder eller nyde dets Goder; der blev bedraget og bestjaalet af de Personer, som besadde min Tillid, og bespottet, fornærmet og efterstræbt paa Liv og Lemmer af det Folk, for hvilket jeg havde helliget mit hele Liv, i hvis Hænder og Velvære jeg saae min Glæde og Lykke, og hvis Opelsning og Pleien af disse Goder, var min Dags Tanke og min Drøm; jeg, der saae blot Lykken for at kjende dens Værd og miste den, og der af min Sjæls hele Overbeviisning kan siges med Julie i „Den ny Heloise“: „Den, der længe har seet Døden, som en velkommen Gæst, gaaer den uden Frygt imøde, og den, der slumrer ind i en Faders Arme, frygter ikke for Dypvaagnelsen,“ og: „Jeg bringer min Skaber et Liv fuldt af Synder og Feil; men frit for Forbrydelsens Nag, og den onde Samvittighed,“ kan vist neppe frygte noget Andet end at blive Gjenstand for Vanære og Foragt.

J. J. Jomton.

A. Generalfiskalens Indlæg.

„J Genhold til Lov om Pressens Brug af 5te Januar 1851 § 13 har Justitsministeriet ved den under Litra A medfølgende Skrivelse af 2den d. M. overdraget mig, som Generalfiskal at paatale en i Nr. 15 af Bladet „Kappee“ for 9de April Pag. 119—120 indført Artikel med Overskrift: „Forrige Tider og Nuomstunder“ (vedlagt sub. B), og at drage Forfatteren af denne Artikel, der er understreven „Jørgensen Jomtou,“ til Ansvar for samme efter den nævnte Lovs § 6. Ifølge saadan Ordre har jeg under alt lovligt Forbehold paastævnet denne Sag imod Indstævnte, og skal, idet jeg indstiller til Retten, forsaavidt dertil maatte blive Anledning, at optage Forhør, blandt Andet om Tiltaltes Generalia, herved tillade mig at omhandle den paagjældende Artikels Indhold.

Den deler sig i tvende Afssnit, som staaer i Modfætning til hinanden. Det første lovpriser iblandt ypperlige Regenter, Fyrstprimas Storbertug Carl Dalberg, Østerriigs store Joseph, og: „Danmarks herlige Struense,“ samt de hedengangne Konger Frederik den Sjette og Christian den Ottende, de tvende Sidstnævnte paa Grund af let Udgang til dem og Godgjørenhed.

Det andet Afssnit, der har gjort Hans Majestæt, den nuregjerende Konge, til Gjenstand for Dmtale i Modfætning til Allerhøistfammes Førgjængere begynder med: at ved Christian den Ottendes Død forandrede Scenen sig,

og baade Regjering, Stat, Folk og Tilstanden undergik en væsentlig Forandring. Først ankes over en pludselig Fragtagen af tidligere Understøttelse af Raadessecretariatet, og det foregives, at den skulde have bragt mangfoldige Mennesker i Straffeanstalterne, og endnu flere under Fattigvæsenet; dette maatte være notorisk, dersom det var sandt; men derom er Intet vitterligt, og nye Forhold kunne i ethvert Tilfælde medføre større Krav paa Økonomi.

Uden at opholde mig videre derved, maa jeg derimod paatale, som strafbar, den efterfølgende Passus: „Intet Fruentimmer kunde, ifølge Rygtet, faae Audients hos Kongen; men skulde henvende sig til Somfru Rasmussen, der nu kaldes Baronesse Danner; hvilken usømmelig Uttring blev nærmere udviklet i det følgende Punktum, hvor det hedder, at denne Afspærrer for den hele qvindelige Befolkning fremkaldte megen Bedrøvelse; thi det var ei blot dem, som søgte Understøttelse; men endog dem, der under Curator og Formynder dreve borgerligt Erhverv, der nægtedes Adgang til Thronen, og disse kunde vist ofte have megen Anledning til Klage.“

Jeg skal iligemaade paatale som strafbar den efterfølgende Passus, i hvilken Forfatteren, efterat have sagt, at Kongen gav yderst sjældent Audients og det endog blot for Enkelte, har tilladt sig at referere den utilbørlige Uttring om Hs. Majestæt: „Man kan ikke lade ham tale med Noget; thi han let fortale sig,“ samt at gjøre dertil sin ved en tilføiet Fortælling om, at han, „Forfatteren,“ vel havde meent, at Kongen, der dengang var 40 Aar, besad saamegen Forstand og Verdenserfaring, at han ikke kunde sige Noget, som nedværdigede Monarken i Folkets Øine; men, som Beviis for det Modsatte, at ansøre en Uttring om Hertugen af Augustenborg, som Hs. Majestæt skulde have brugt paa Sønderborg i Begyndelsen af September 1848, og som Autor støttende sig til et i Hamborg i 1850 udkommet Skrivt, og til nogle fore-

givne Forhører, gjør til Gjenstand for kritiske Bemærkninger og titulerer „denne ulykkelige Handling.“

Endelig skal jeg paatale Slutningen af Artiklen, der indledes med de Ord: „I Anledning af følgende Tirade i Indledningen til min Struensee, Pag. XV.“ Denne Tirade omhandler en foregiven Samtale, formeentlig med Kong Christian den Syvende, under hvilken denne var bleven bestyrket i at holde fast paa Souverainiteten, og havde faaet den Betydning: „hvis De giver efter, da vil deres Fjender bringe det saavidt, at De kommer til at spørge deres egne Undersaatter, om De maa tage til Sorgenfri!“ Artiklen indeholder nu, at i Anledning af bemeldte Tirade havde en Herre sagt til Forfatteren: „Det kan man see med denne. Han tør ikke tage til Kjøbenhavn undtagen han faaer Tilladelse dertil,“ hvortil Autor har føiet den Bemærkning: „Hvis denne Yttring er begrundet i Sandhed, da er Kongen Fange i sit eget Huus, og hans egne Tjenere ere hans Fangevogtere.“

At den, der benytter Pressen til at udbrede deslige Yttringer ikke kan undgaae Ansvar ved at gjøre dette paa en Maade, at han lægger dem i anden Mand's Mund, maa vel ansees som en Selvfølge.

Hvad nu de foromtalte Udladelsers Strafbarhed angaaer, da maa jeg ansee det utvivlsomt, at de indeholde forhaanende Yttringer om Hans Majestæt Kongen og fornærmende Udtryk om hans Person, og at de selvfølgelig bør paadrage Tiltalte Straf efter Presselovens § 6. Naar dette billiges, kommer samme Lovs § 12 ligeledes til Anvendelse, ligesom og Tiltalte bør tilsvare Actionens Omkostninger.

Thi bliver min Paastand og Frettesættelse:

At Tiltalte bør ansees med Straf efter Lov om Pressens Brug af 5te Januar 1851 § 6, at det paagjældende Blad bør være Confiscation undergivent, og at Tiltalte bør udrede Actionens Omkostninger, derunder mit Salarium som Generalfiskal.

Saaledes indlades Sagen for Tiden til Dom under Reservation af alt Lovligt.

Kjøbenhavn, den 10de Mai 1859.

Blekingberg.

Hermed følger Litra A. og B.

Til

Kjøbenhavns Criminal- og Politiret."

B. Mit Gjensvar.

"Mine Herrer!

Da det, ifølge min Mening, ei kan være denne høie Domstol uvigtigt, at kjende Aarsagerne til den anklagede Artikel: „Forrige Tid og Nuomstunder“ i Ugebladet „Rap-pee“ Nr. 15, saa er jeg saa fri at vedlægge et Exemplar af mit „Diorama,“ og udbeder mig tillige den Belvillie, at den gunstigt vil værdige Biographien fra Pag. 226 A. b. til 299 B. b. i samme Opmærksomhed, samt tillader mig den ærbødige Frihed at henlede dens Opmærksomhed paa følgende: „Jeg er af samme Mening som Rousseau: „At, hvis man vil affkaffe en Misbrug eller en Indretning, der har en skadelig Indflydelse paa det borgerlige Selskab, Staten eller nogle af dens Individier, bør man være i Besiddelse af noget Gavnrigt eller Godt, der kunde sættes istedet; thi ellers vil snart et ligesaa stort Onde indtage det Affkaffedes Plads.“ Som Følge deraf har jeg stedse fra hiin Tid, jeg i Aarene 1826—30 offentliggjorde reformerende og forædlende Artikler i „Politivennen,“ „Skilderiet“ og „Kjøbenhavnsposten,“ og fra 1830—34, i min „Tilskueren“ indtil dette Aar, jeg har ladet indrykke frifindede Artikler i Ugeskriftet „Rap-pee,“ bestræbt mig for at virkeliggjøre dette Princip, og at gjøre det gjældende i det practiske Liv. For at kunde udføre dette Forsæt, var det en Nødvendighed for mig personligt at see og undersøge de Forhold og Indretninger, der sandsynligt vilde blive Gjenstand for mine reformerende eller omstyrte Angreb. Jeg foretog derfor Fodreiser omkring

i hele Riget, og indlod mig paa disse i Samtale med de Personer, med hvilke jeg kom i Berørelse — med Bonden og Godseieren, Borgeren og Embedsmanden — om Forholdene og Indretningerne der i Egnen, og hørte paa denne Raade forskjelligartede og mangesidige Domme fældtel over een og den samme Gjenstand. De Frøforn, jeg paa disse Vandringer samlede, forsøgte jeg, igjennem Pressen, at plante i den fædrene Jord. Da min Hensigt blot var at reformere, og jeg, som Forfatter, ingensinde hverken har havt Ven eller Fjende, og jeg følgelig ikke vilde skade No-gen, saa angreb jeg blot Tingene; men aldrig Personen, undtagen han stod i saa nøie Forbindelse med hiin, at Skildringen maatte forfeile den tilsigtede Virkning, hvis han ikke blev omtalt i Artiklen. Da alle mine Bemærkninger og Skildringer vare begrundede i Overbeviisning, og alle mine Sædeforn samlede paa Erfaringens Mark, erholdt jeg Kraft til at skildre med Sandhedens Pensel, og tale med dens overbeviisende og sønderknusende Vælde. Min Tale blev derved ei sjeldent et levende Ord, der havde Indflydelse og Vægt. Jeg blev derved just ikke den første Danske, som havde offentliggjort Artikler af menneske- og fødelandskjerligt Indhold; men jeg blev den Første, der brød Isen som reformerende Skribent, og aabnede en Virkefreds for frihedsfindede Forfattere.

Det Gaab, at mine Arbeider kunde stifte større Nytte, hvis de kom i en aandrig og arbejdsdygtig Monarks Hænder, end dersom jeg offentliggjorde dem, bestemte mig til at ophøre med min „Tilskueren,“ og at levere Christian den Ottende de Aandsarbeider, jeg ellers havde ladet trykke, og for at kunne virke med Eftertryk paa mine Medmennesker, var det nødvendigt, at Forholdet: „Ronge og Under-saat“ ophørte imellem os, og et Liighedsforhold indtraadte saaledes, som Mand staaer imod Mand, og den ene Statsborger staaer ligeoverfor den anden, og jeg modtog derfor hverken Embede, Gage eller nogensomhelst anden Be-

gunstige. Ved denne Selvstændighed blev jeg istand til at opfylde Schillers Fordring:

„Männerstolz vor Königsthronen!
Brüder gält es Gut und Blut!
Dem Verdienste seine Kronen!
Untergang der Lügenbrut,“

og jeg har bestræbt mig for, saavidt det stod i min Magt, at opfylde den. Jeg har vel ikke, igjennem hans Haand, stiftet alt det Gode, som man kunde og burde ønske sig; men Noget har jeg dog udrettet, og iblandt dette Noget er, som jeg, naar jeg kommer i Besiddelse af de Brevskaber, jeg har udarbejdet for Christian den Ottende, kan bevise, ved min Indflydelse paa Monarken, at jeg har sparet Staten over 8 Mill. Rdlr., uden at jeg har erholdt en eneste Skilling i Bederlag derfor, ansees naturligviis af Mængden som Intet, og at jeg to Gange har forhindret Kongens Avindsmænd fra at rive Scepteret ud af hans Haand, og at jeg er Aarsag i, at han, som Souverain steg i sin Grav som en Misgjerning; men jeg haaber dog, at den næringsdrivende Statsborger er af en anden Mening.

Endskjøndt mit Forhold til Kongen var miskjendt af Mængden, blev det dog anerkjendt af Mogle, og uagtet min Virksomhed, som reformerende og historisk Skribent, blev upaaftjønnet, ja endog næsten uændset af de fleste af mine Landsmænd, levede det dog i et kjerligt Minde iblandt Mange, og denne Følelse udtalte sig ei sjældent i Tale og Skrivt. Der stod t. Ex. den 7de April 1843 i „Izehoer Wochenblatt“ i Anledning af mit Skrivt: „Om Opdragelsen“, der skulde oversættes paa Tydsk til Bedste for en Lærer i Flensborg, der var bleven blind, og skulde helbredes af Dr. Langenbeck i Kiel: „Zu dem Ende ist von dem Juristen Jørgensen Jomtou, dem uneigennutzigen und hochherzigen Freunde des Volkes, dem er sein ganzes Leben gewidmet (Redacteur des seiner Zeit in Kopenhagen vielgele-

fenen „Zuschauers“) in's Deutsche übersezt worden,“ og i „Berlingske Avis“ den 8de Jan. 1859:

„Høiædle Herr J. J. Somtoui!

Jeg nylig læste deres Værk,
samt deres Biographi,
der viste mig, at Dyd er stærk,
forenet med Philantropi!

De, ædle Mand! en Konges Ven;
Dog ikke for Purpuren,
Nei, uafhængig, fri, som den,
Der styrer Anaturen.

De, som kun havde Andres Vel
for Diet, da De kunde
dem have skabt selv Fryd og Held,
og varig Lykke grunde.

De, Sandheds og det Edles Tolk!

De, Hader af alt Lavt og Smaat!

De, som et utafnemligt Folk
kun lønnede med Had og Spot.

De, som saa skjønt „Almagten“ qvad,
saa „tryllende“ som Haabets Smil.

De, som os Kjærlighed og Had
bestrev: ved „Halfdan-Sigridlil.“

De Nordens „Rousseau!“ — tillad mig,
saa ringe, som jeg er,

at flette en Forglemmigei,
i Krandsen, som De bær.

Tillad, at jeg lysønster Dem
til Aaret, som oprinder,

tillad at jeg her siger frem,
hvad i mit Hjerte tindrer:

Gid Herren smile til Dem ned!

Gid Held Dem maa ledsage,

Dg gid i Sundhed og Tilfredshed
seent vinde deres Dage.

Gid snarlig Folket vise maa,
 at det forstaaer at fatte
 Den, som dets Held paa Hjertet laae!
 Gid ret det maa ham flette!

Høiagtelsesfuldt Deres Beundrer
 Ch. J. S."

Dg nogle Dage senere i samme Blad:

„Kun Jaa have vovet, naar Tordens Røst
 sig høved og vilde dem knække,
 Imod den at stande med freidigt Bryst
 Dg aldrig at lade sig strække;
 Thi for at gjøre det maa man dybt
 Af Sandheden være greben,
 man vide maa, at ikke hørt
 er Sandhedens Ord herneliden.

Du er blandt de Jaa, der har vovet sligt,
 og tillad derfor jeg sletter
 et Blad i din Krands er dette Digt
 med Tak for dine Jdrætter.

Med Tak, fordi Du, trods Avinds Færd
 og ikke for Gunst og Gave
 har virket for Folket, som ei Dig forstod
 i Danmarks deilige Have.

Hav Tak for Alt, hvad Du virket har,
 og gid Du end længe maa eie
 det Mod, som Dig hidtil oppebar,
 paa Livets tornede Veie;
 bliv ved, som hidtil, og sikkert vil
 den Stund ei udeblive
 da Folket vil see, hvad det havde i Dig,
 saalænge Du var i Live.

E. P."

Efter Christian den Ottendes Død udarbejdede og offentliggjorde jeg: „Struensee,“ „Caroline Mathilde,“ hvor-

for jeg fik af Boghandler Pio, for første Oplag, 3000 Exemplarer, 750 Rdlr., og for andet, 2000, 385 Rdlr., og begge ere oversatte paa Tydsk, og udkomne paa Boghandler Forchs Forlag i Leipzig; „Christian den Syvende,“ og „Kjøbenhavn og Kjøbenhavnerne.“ Jeg har desuden udarbejdet „Frederik den Syvende“ og „Christian den Ottende;“ men da jeg, for at fuldstændiggjøre dette Værk, nødvendigt skulde bruge de Brevsfaber, jeg har udarbejdet for denne Konge, og disse, der vare indpakkede af Hr. Geheimeconferenceraad Adler, for, ifølge hans Erklæring, at blive mig tilsendte; men som af Frederik den Syvendes Cabinetsecretair, Hr. Etatsraad Lunding, nægtedes paa Kongens Begne og i hans Navn, at blive mig udleverede, og senere undersøgtes af den samme Commission, som undersøgte Hertugen af Augustenborgs Papirer, ei blive mig tilstillede, saa ansøgte jeg Hr. Cultusminister Hall, om at faae dem; men han henviste mig til Hr. Etatsraad Trap, og da jeg endeligt var gaaen i nogle Aar Aprilsgang fra den ene Magthavende til den anden, søgte jeg Frederik den Syvende, men fik ingen Resolution; men derimod den 29de April 1857 stod i „Dannevirke,“ og den 12te Mai s. A. i „Dagbladet“ et Slags Svar, hvori jeg skildredes som en Stakkel, som man ikke behøvede at bryde sig om, og imod hvem man kunde gjøre hvad man vilde! gif i en simpel Frakke, o. desl., hvilken Artikel, jeg besvarede i „Avertissementstidenden,“ fra B. 1 til B. 2 den 2den Decbr. 1858, som jeg herved under Lit. B. er saa fri at vedlægge:

„Den 29de April og 12te Mai stode i dette Blad nogle Ansøgninger fra Jørgensen Jomtou, om at faae de Brevsfaber, han havde udarbejdet for Christian den Ottende, da han vilde bruge dem til denne Konges Levnetsbeskrivelse, og da han har indgivet sit Andragende derom til Rigsdagen 1858, og deri anbragt ei blot Ansøgningerne; men endog Følgerne, og deriblandt Udtoget af et Slags Svar, der var indrykket i „Dannevirke“ og „Dagbladet“, hvori han skil-

dredes som en Staffel, som man ikke behøvede at bryde sig om, og imod hvem man kunde gjøre hvad man vilde, gif i en simpel Frakke etc., saa tillade vi os at ansøre Fortættelsen:

„Dg jeg kunde have tilføiet: „At jeg, der ikke har eller vil have nogen Ting, som jeg ikke paa lovlig Maade har erhvervet mig og betalt, var ved Christian den Ottendes Død ikke Eier af een Rigsdaler, og havde Sindet saa opfyldt af Sorg over Tabet af den Mand, der i 14 Aar udgjorde mit Livs Alt, og af sjælemartrende Minder om de mange Forurettelser, Fornærmelser, Krænkelser, Overfald, Volds handlinger og Eiterstræbelses paa Liv og Lemmer, som vare mig tilføiede af Menesker, som jeg aldrig havde fornærmet, ja endog beviist Velgjerninger, at der ikke levedes Plads for een skabende Tanke, og jeg havde, fordi jeg var bæret med Kongens Tillid og Venkab, i den Grad paadraget mig Folkets Uvillie, at jeg kunde scribe hvad jeg vilde, uden at blive læst. Mine Avindsmænd vare komne i Besiddelse af Gren og Magten, og jeg forudsaae, at de vilde tilføie mig det Onde, de kunde, og deriblandt stille mig ved den Livrente, Christian den Ottende havde skænket mig, for at sikkre mig — den alderstegne Mand — paa hvis Jøse 67 Aar hvile, for Mangel paa mine gamle Dage. Hvis jeg altsaa ikke vilde udsætte mig for, om kort Tid, enten at døe af Hunger og Glendighed, eller at betle, bedrage eller betræde Spytstikker eller Snigveien, var jeg nødsaget til at spise, boe og klæde mig saa billigt og simpelt som muligt. At Gud skulde forlene mig Kraft til at udarbeide: „Caroline Mathildes Levnet“, hvoraf jeg af Boghandler Pio fik for første Udgave, 3000 Eyptr., 750 Rdlr., og for anden, 2000, 385 Rdlr., „Struenssee“, „Christian den Syvende“ m. fl. A., faldt mig hiin Tid ikke ind.

Jeg har i mit Foregaaende viist: „At jeg besvarede Christian den Ottendes Spørgsmaal: „Hvad jeg ønskede?“ med: „Jngenting: Jeg er ugiot. Givter mig ikke, bruger blot Tidet; og har hvad jeg behøver. I intet andet Forhold,

end det, vi staae, kunne vi staae," og jeg vil tilføie: „At denne Erklæring har jeg i Virkeligheden udført i det praktiske Liv. Jeg har, som Følge deraf, anseet mit Forhold til ham at være den ene Statsborgers Forhold til den Andens, og min Brevvexling med ham som aldeles privat. Jeg formodede altsaa, at de Bestemmelser, som gjælde for private Brevskaber, ogsaa maatte gjælde for disse, og at følgelig ingen Anden end jeg kom, efter Kongens Død, i deres Besiddelse. Jeg havde vel desværre! Anledning til at forudsee: „At mine Uvindsmande havde intet kjerere Ønske, og intet vigtigere Maal for deres Stræben, end at see mig bibragt et saadant marterfuldt og skrækkeligt Endeligt, som det, der blev Struensee til Deel, og at de omhyggeligt vilde opstøve Alt, hvad der kunde tjene, som en Stingrund dertil;" men jeg formodede, at den afdøde Konges Søn og Thronfølger vilde, af Pietet for sin Fader, have forhindret Uredkommende fra at blive bekjendt med Indholdet. De skal imidlertid efter Forlydende være gjennemlæste af den samme Commission, som undersøgte Hertugen af Augustenborgs Papirer; men uagtet mine Fjender ikke sandt Noget deri, som kunde bruges som Baaben imod mig; thi havde de fundet Sligt, havde jeg sikkert erfaret Virkningen deraf, saa har jeg dog i mange Aar forgjæves forsøgt at faae disse Brevskaber udelivered. Om Marsagen dertil er, hvad en Mand, der havde haat alle disse Brevskaber under Hænder, sagde til Yttringen: „Hvis Jørgensen Jomtou faaer disse Papirer, kan han bevise, at han har udrettet mere til Statens og Folkets Vel, end alle Christian den Ottendes Ministre og Collegier tilsammentagne," af en Mand, der havde gjennemlæst dem: „Og netop derfor faaer han dem ikke," er mig ubekjendt; men jeg har Anledning til at formode det; thi saalænge jeg er ude af Stand til at bevise det, som jeg har udrettet for mine Medborgere og mit Fødeland, er jeg den fredløse Mand, som enhver Ridning ustraffet, ja endog med hele Nationens Bifald, kan fornærme og forhaane efter Godtbefindende, og om hvem de skammeligste Rygter, som Nederdrægtigheden

kan optænke, og lettroende Sladderagtighed sætte i Omløb, blive anseete, som sandfærdige. Jeg taler af Erfaring; thi i de ti Smertens Aar jeg, siden min Belynders Død, har levet, har jeg i den Grad været Gjenstand for Bagvadskel- jens Pile, og saaledes overspyet af dens Gift, at jeg vilde være bleven martret ihjel af Kummer og Veemod, og gaaet til Grunde i min egen Glendighed, hvis ikke Gaaabet: „At jeg een Gang vilde blive istand til at retfærdiggjøre mig og bevise min Uskyldighed“ havde opretholdt mig, og givet mig Kraft til at fortsætte min Vandring paa Livets Bane.

Da jeg har opgivet Gaaabet: „Om at erholde mine Brevstaber paa den administrative Bei,“ anseer jeg det for at være min Pligt at henvende mig til den lovgivende. Jeg er derfor saa fri at anmode den høie Rigsdag: „Om den godhedsfuld vil udvirke: „At mine Brevstaber blive mig udleverede enten som Eiendom,“ eller hvis dette ikke kan skee „som Laan, indtil jeg har fuldført Christian den Ottendes Historie, hvortil jeg forpligter mig til: „At i sidste Tilfælde vil jeg, naar Værket er fuldført, levere det Modtagne tilbage i ubeskadiget Tilstand,“ og erklærer tillige: „At jeg ikke har Noget imod, at man lader Samlingen trykke, opslaae paa Gadehjørnerne eller paa hvilkenjombhelst anden Maade lader den offentliggjøre.“ Derimod ønsker jeg: „At den ikke tilintetgjøres; thi den indeholder mange Lovudkast, Forslag, Bemærkninger o. desl., som, efter min Overbeviisning, kunde med Nytte og Betsignelse benyttes af en vor- dende Regent eller Lovgiver.“

Allerærbødigst
J. J. Jomtou.

Adelgade 281, den 1ste Octbr. 1858.

Til

Den danske Rigsdag for 1858.“

Jeg ansøgte saaledes Rigsdagen om: „At den vilde udvirke, at jeg fik mine Brevstaber udleverede enten som Eiendom eller som Laan indtil Værket var sluttet;“ men fik intet

andet Svar end det, som er indrykket fra 2 til 3 i „Narhuus Avis“ af 8de Decbr. 1858, som jeg ligeledes tillader mig at vedlægge under Litra C.

„Den ikke ubekjendte Literat Hr. Jørgensen Jomtou ligger, som bekjendt, paa Krigsfod med Regjeringen og adskillige høitstaaende Personer, fordi han paaستااer, at man forholder ham en Deel private Breve til Christian den Ottende, hvilke han har nødvendigt Brug for til et paa-begyndt Værk om denne Konges Regjering. Efterat han forgjæves har henvendt sig til en Deel Geheimeraadere af ældre og yngre Dato, samt endog tilskrevet Hans Majestæt Kongen, har han nu sendt et Andragende til Rigsdagen for at formaae denne til at tage sig af hans Sag, som forøvrigt ogsaa angaaer Betalingen af en nægtet Pension. Dette Actstykke indeholder adskillige ret interessante Oplysninger. Han troer fuldt og fast, at han, paa Grund af sin fremragende Stilling, er omgivet af Fjender, som søge at forhindre ham Livet. Allerede ved Christian den Ottendes Død var han opfyldt af sjælemartrende Minder om de mange Forurettelser, Boldshandlinger og Efterstræbelser paa Liv og Lemmer, hvorfor han har været udsat; men siden er det blevet meget værre; nu forfølges han af „Avindsmænd“, som ikke vilde lade sig stille tilfreds, førend de have bibragt ham det samme: „marterfulde og skrækelige Endeligt, som blev Struensee til Deel“. Om sit Forhold til Christian den Ottende fortæller han, at denne Konge var hans „Livs Alt,“ og hans Breve siges at have en saadan Vigtighed, at en Mand, der havde havt dem imellem Hænder, har jagt: „Hvis Jørgensen Jomtou faaer disse Papirer kan han bevise, at han har udrettet mere til Statens og Folkets Vel end alle Christian den Ottendes Ministre og Collegier tilsammentagne.“

Jeg har følgerigen tabt Haabet om at faae disse Brevskaber, og kan altsaa ikke levere Christian den Ottendes Historie saaledes, som jeg ønskede at levere den, og maa følgerigen lade Værket blive utrykt. Men da denne Konge

er vanæret i sin Grav, og hans Minde er befudlet med løgnagtige Bagvadsfælsler af det Folk, hvis faderlige Belgjærer og Opølsker, samt Pleier af dets Belvære, han var, har jeg anseet det som min Pligt: „At rense hans Minde fra det Smuds, hvormed nederdrægtige Avindsmænd have overdynget det, og overbevise hans Folk om: „At han har ærligt arbejdet for at fremme og befæste dets Vel, og at han har stiftet meget Godt og forhindret meget Ondt. „Jeg har derfor omtalt „Audientzen“ i det anklagede Blad, fordi jeg veed: „At han ved denne havde en særdeles velgjørende Indflydelse paa Borgeren og Bonden, og at han derved ofte forhindrede den Rige og Mægtige fra at behandle den Fattige og Ringe efter Godtbefindende, forskaffede mangen Forurettet Ret, og lagde Grundvolden til mange Agtværdiges Velstand og borgerlige Lyksalighed.“ Det var ved disse Audientser, at han især udviste i Handlingen, at han stod i samme Forhold til sit Folk, som Familiefaderen til sin Familie og Huusfaderen til sit Huusvæsen. Undersaatten traadte da frem med barnlig Tillid til sin Konge, og denne hørte med en hjerlig Faders Deeltagelse paa hans Andragende. Jeg har rigtignok erfaret: „At Mange ansee Audientser som skadelige. Da jeg 1840 var i Dresden stiftede jeg t. Ex. Besjendtskab med Geheimeoverfinanceraad Langener, der interesserede sig meget for mig, og anviste mig de Skrifter, jeg skulde læse, og de Egne, jeg skulde bereise, og sagde: „Thi De maa vide, naar De kommer hjem er De Minister,“ og da Svaret var: „Det skal jeg nok tage mig i Agt for; thi dertil er min Character ikke stiftet;“ gjentog han: „Jo, det maa De være, og saa vil jeg sige Dem een Ting: „Ingen taler med Kongen undtagen igjennem Dem.“ Forstaaer De?“ hvortil jeg svarede: „Hvis jeg skulde være eensfoldig nok til at lade mig gjøre til Minister, da vilde jeg tillade Enhver at tale med Kongen.“ „Det gaaer ikke an,“ sagde han. Men jeg vedbliver at være af en anden Mening end han; thi hvorledes skal Regenten kunne lære at kjende Landets og Folkets Tilstand,

de Næringsdrivendes Kaar, hvorledes Lovene haandhæves, og Statsstjernerne behandle Undersaatterne og opfylde deres Pligter, og hvorledes kan han erfare: „Om de Mænd, der i hans Navn regjere Staten, ere duelige eller uduelige, uegennyttige eller egenyttige; om de bortgøre Statens Embeder til de Værdigste eller til deres Kreaturer, Frillers Mænd, Børn o. desl., eller bortfælg dem til den Høistbydende?“ undtagen igjennem den Næringsdrivendes Mund? Pressen kan lænkebindes og den Sandhedens Røst, der taler igjennem dens Mund, kan kvæles eller bringes til Taushed. Embedsmændene have i Almindelighed ingen Interesse af, at det gaaer de Næringsdrivende vel, og anbefale sædvanligt blot det, som tjener til deres egen Fordeel, og vaage almindeligviis omhyggeligt over, at Intet, som kunde paaføre dem Skade, bliver bekjendt eller kommer for Monarkens Øre. De fortrinligste Regenter have i Gjerningen viist: at de vare overbeviste om Sandheden af disse Uttringer: Joseph den Anden gav t. Ex. dagligen Audients for Alle — Adelsmanden og Bonden; Embedsmanden og Borgeren — uden Undtagelse. De opstillede sig næmlik selv indbyrdes i Corridoren, som førte til Keiserens Arbeidsværelse, hvor han arbeidede om Sommeren fra Kl. 5 om Morgenen, og om Vinteren fra Kl. 6 indtil silde om Aftenen, og af og til faae ud af Døren, om Nogen vilde tale med ham. Hvis dette var Tilfældet aabnede han Døren for Ansøgeren, baade naar denne kom og gik, og indlod sig i en fortrolig Samtale med ham om hans Anliggender. Kong Ludvig den Første af Baiern sagde til en Deputation af Borgerstanden, som lykønskede ham i Anledning af hans Thronbestigelse: „Siig mig Sandheden og sig den uden Forbehold, og de skal altid see mig modtagelig for den, og at jeg skal rette mig derefter; thi mine Ministre sig mig den ikke, og mine Godseiere og Embedsmænd heller ikke.“ Frederik den Anden siger: „Regenten er Statens første Tjener, og bør aflægge Undersaatterne Regnskab for hvorledes han anvender Statens Midler.“ Dalberg: „Regenten bør

paasee, at Ingen sulter, at Alle ere sysselsatte og retfærdige, og, hvis muligt, elskende;" og Rousseau: „Til at være Regenter udfordres Bise; men til at give Love Guder; thi de maae kjende alle menneskelige Lidenskaber, og ikke være beherskede af en Gnefte." For at kunne opfylde disse Forordringer, maa Statsherfkeren altsaa nøie kjende det Land og Folk, hvorpaa han skal virke; men hvorledes kan dette skee paa en beqvemmere Maade, end naar han i Centrum taler med sine næringsdrivende Borgere.

Med Hensyn til den anklagede Artikel i „Rappee" Nr. 15 d. A. er jeg saa fri at anføre: „At den er skreven i samme Aand og Tone, som alle mine øvrige — baade reformerende og historiske — Arbejder ere affattede, og at den ikke har andet Formaal, end at overbevise Monarken om: „At det sandsynligt vilde have en velgjørende Indflydelse paa Indbyggerne, hvis han opholdt sig i Kjøbenhavn, og der dagligen gav Audients for sine Undersaatter!" Jeg mener: „At det til enhver Tid maa være Kongen vigtigt at tale ofte med sine næringsdrivende Statsborgere; men især nu, da Staden vrimler af arbejds- og brødsøgende — tildeels unge og arbejdssføre — Menneffer, og en næsten almindelig Næringsløshed er udbredt iblandt de arbejdende Klasser; thi ved at see Alt med egne Øine, og høre Alt med egne Øren, vil han muligviis erfare Aarsagerne til Næringsløsheden og Næringsveienes flette Tilstand, og de Midler, som kunde forbedre den.

For at give mine Øttringer større Bægt, har jeg søgt at henlede Hans Majestæts Opmærksomhed paa de Meninger, som udtale sig i Statsborgernes fortrolige Samtaler, og anført et Par af dem. „Den, der spiller Regler," siger Frederik den Anden, „maa finde sig i, at Reglereiseren siger hvormange der falder."

Det er mig paafaldende: „At jeg sættes under Tiltale for et Skrivt, der er uden Bihensigter og uden personlige Hensyn." Det er mig ligeledes paafaldende: „At Hr. Generalassisten med en Guldgrovers Omhyggelighed søger og fremdrager Ankpøster.

i Skrivtet;" thi hvis en saadan Tagen og Sagen efter daddelværdige Yttringer, Ord eller Udtryk skulde gjøres gjældende i det practiske Liv, maatte Sandhedens Røst forstumme, og det frie Ord i Tale og Skrivt blive en Forbrydelse. Oppositionen blev da et masseret Spilfægteri, og Historien ophørte at være en Domstol, hvis Dom Enhver er tvungen til at underkaste sig. Hensigten er Hovedsagen. Ord og Yttringer ere blot Biting. Jeg kunde muligviis have betjent mig af andre Talemaader; men hvem indestaaer mig for, at man ikke ogsaa vilde have fundet dem daddelværdige.

"Sandheden er kun een, og Livet bør være afhængigt af Sandheden," siger Rousseau, og Milton: "Sandheden er den herligste Straale, som gjenskinner fra den kosteligste Juvel i den store Jehovahs Diadem." Det er sølgelig Manden — denne Skabningens sødte Herre og Guddommens sønlige Repræsentant her paa Jorden — værdigt at tale den, og det er hans Pligt, naar Taleren er om at fremme den lidende Menneskeheds Sag eller opelske og pleie sine Medmenneskers Vel. Saa ofte nogen Skribent optræder i Egenkab af den Lidendes, Undertryktes eller Forurettedes Talsmand, bør Hensigten være Sagen. Ord og Yttringer Biting. Tanken om Gjenstandens Vigtighed sysselsætter i den Grad Forfatteren, at den ikke levner ham Leilighed til at overveie: "Om dette eller hiint Udtryk muligt kunde have skadelige Følger for ham eller nogen Anden." At hele Skrivtet er affattet uden Hensigt til at skade eller forurette Nogen, er ham nok. I den anklagede Artikel er, som Følge deraf, muligviis mange Yttringer, der kunde have været sagte paa en anden Maade; men da jeg nedskrev dem, faldt mig ingen andre ind. Mine Hensigters Reenhed har paa den Bane, jeg næsten i 40 Aar har betraadt, som reformerende og historisk Skribent, uafbrudt været min Skytsengel, og bestjærnet mig mod ethvert Angreb og enhver Anklage fra Regjeringens Side. At det Rodsatte, ved Dffentliggjørelsen af den anklagede Artikel, skulde blive Tilfældet, ansaae jeg som en Umulighed.

Hr. Generalskifalen indleder sit Anklageskrivt om min

Artikel: „Forrige Tid og Nuomstunder“ i „Rappee“ Nr. 15 d. A. med: „Det andet Affnit, der har gjort H. S. Majestæt, vor nuregjerende Konge, til Gjenstand for Dmtale i Modsætning til Allerhøiøstfammes Forgjængere, begynder med, at ved Christian den Ottendes Død forandrede Scenen sig, og baade Regjering, Stat, Folk og Tilstanden undergik en væsentlig Forandring. Først ankes over en pludselig Fratagen af tidligere Understøttelse af Raadessecretariatet, og det foregives, at den skulde bragt mangfoldige Mennesser i Straffeanstalterne og endnu flere under Fattigvæsenet; dette maatte være notorisk, dersom det var sandt; men derom er Intet vitterligt, og nye Forhold kunne i ethvert Tilfælde medføre Krav paa en større Deconomi.“ Herved tillades det mig at anføre: „Jo, Hr. Generalsskal! Derom er meget vitterligt, og, hvis De befaler, skal jeg levere lovgyltige Beviser for, at Mangfoldige ere paa denne Raade nedstyrtede fra borgerligt Velvære til Armod og Glendighed. Jeg kan, ved at oprulle det Dække, som skjuler disse Ulykkelige's Tilstand for Mængdens Blik, vise dem Scener af en saa smertelig Natur, at Synet af dem vilde efterlade et dybt og varigt Indtryk i ethvert Hjerte, der ei er lukket for sømme Følelser. Jeg har været Vidne til flige Scener, og Mindet om dem lever endnu i en smertelig Erindring hos mig. Jeg har seet Familier, som ved denne pludselig Fratagen ere styrtede ned til Bredden af Fortvivlelsens Afgrund, og Mænd, der saae sig omringet af en fjer Familie; men manglede Livets første Nødvendigheder, og havde Intet uden en endnu sørgeligere Fremtid for Die, og havde følgerigen intet Valg imellem at blive Betler, Forbryder eller Selvmorder. Det ligger desuden i Sagens Natur, at hvis Noget i en lang Række af Aar har havt visse Indtægter, han har indrettet sit Huusvæsen og sin Levemaade derefter, og, at naar han pludselig mister dem, er han ulykkelig; thi han er imidlertid bleven ældre, altsaa mindre skicket til at erhverve sig sine Fornødenheder, end den Gang han begyndte at erholde Understøttel-

sen, og denne er sædvanligt ikke større end den fortæres efterhaanden. Man kan derfor med temmelig Visshed antage, at iblandt 100 Personer, som paa denne Maade miste deres Understøttelse, vandre de 90 til Fattig- eller Straffeanstalterne. Hr. Generalskalken omtaler nye Forhold uden at anføre, hvori de bestaae. Da Beskrivelsen af dem sundsynligt vilde udbrede et Lys over en Deel Begivenheder, som have givet Anledning til denne Sag, haaber jeg, at han beviser mig den Beraaenighed at meddele mig Underretning om dem?

Hr. Generalskalken betitler Sætningen: „Intet Fruentimmer kunde, ifølge Rygtet, faae Audients hos Kongen; men skulde henvende sig til Zomfru Rasmussen, der nu kaldes Baronesse Danner,“ strafbar. Jeg veed ikke hvorfor? thi, naar en Yttring, som er i Alles Munde, og som utallige Menneſter erklære at være Sandhed, og der i sig selv ikke indeholder noget Fornærmende, skulde være strafværdig, saa vil snart den sidste Gnist af Sandhedens Lys være slukt, og Ingen mere vove at fremstaae som dens Tolk. Fortsættelsen: „hvilkens usømmelig Yttring blev nærmere udfiklet i det følgende Punktum, hvor det hedder, at denne Afspærren for den hele qvindelige Befolkning fremkaldte megen Bedrøvelse; thi det var ei blot dem, som søgte Understøttelse; men endog dem, der under Curator og Formynder dreve borgerligt Erhverv, der nægtedes Udgang til Thronen, og disse kunde vist ofte have Andledning til Klage;“ har i Ordet: „usømmelig“ en Gaade for mig, hvis det skal anvendes paa Artiklen i dennes Hæelhed; thi hvis Artiklen er usand, er den hverken usømmelig eller sømmelig; men ligefrem: „løgnaqtig“ eller „falsk,“ og er den sand, da er den sømmelig; thi Sandheden kan ikke være usømmelig. Skal det derimod hentydes paa et enkelt Ord: t. Ex.: „kaldes,“ da vil jeg tillade mig at erklære: „At jeg havde hørt, at forhenværende Figurantinde ved det kongelige Theater, og senere Skuespillerinde ved Dhrr. Wehrlics og Langes omreisende Skuespillerselskaber var kommen til Hoffet, og at hun

kaldes „Baronesse Danner;“ men jeg vidste ikke om det var hendes virkelige Titel eller blot et Spottenavn, som man gav hende, og jeg kunde derfor ikke sige: „At hun var Baronesse; men blot, at hun kaldes saaledes.“

Med Hensyn til Yttringen: „Denne Affpærrer for den qvindelige Befolkning,“ som Generalstiftalen ligeledes kalder „strafbar,“ beder jeg den høie Domstol om at ville kaste et opmærksomt Blik paa de Bemærkninger, jeg har ytret om den foregaaende Passus, og beder den tillige om at stjænke Følgende Opmærksomhed:

„Jeg antager, og som jeg anseer mig overbeviist om, vist enhver upartisk og uhildet Mand tilligemed mig, at i ethvert Land, hvor Statsreligionen er den christelige Troesbekjendelse, ere alle Statsborgerne — uden Hensyn til om de ere Qvinder eller Mænd — ligesor Loven, og den samme Beskyttelse, som denne yder disse, maa den ogsaa yde hine. Regenten er Folkets Fader, og dette faderlige Forhold, maa gjælde ligesaa vel, og med ligesaa stor Virkning for den qvindelige Befolkning, som for den mandlige. I sin Egenskab, som Regent og Landsfader, er han Lovens Haandhæver og Statstjenerens Opsynsmand. Saalænge Embedsmændene opfylde deres Pligter, har han Lidet eller Intet at udrette; men hvis Een eller Flere af dem overtræde eller ikke pligtmæssigt opfylde dem, da er det ei sjældent nødvendigt baade for ham og det Heles Vel, at han i Gjerningen udviser, at han er det Heles Herre og Styret. Hvis t. Ex. en Statsborger forurettes af en Minister, da vil det neppe hjælpe ham Noget, at han indgiver en Klage til denne over ham selv, og dersom han fornærmes af en af Ministrenes Familie eller Kreaturer ikke heller. I slige Tilfælde har den Forurettede ingen Anden at henvende sig til om Retfærdighed og Beskyttelse end Kongen, og dette maa naturligtviis gjælde for begge Kjøen. Jeg har i denne Passus søgt at gjøre Monarken opmærksom paa hvilke sørgelige Virkninger og Følger det kunde have og har, hvis Statsherfseren nægter Qvinden Leilighed og Ret til at tale med

fig om hendes Anliggender, og hvilke velgjørende Virkninger det sandsynligt kunde have, og med hvilken erkjendtlig Jøselse hendes Hjerte vilde slaae hans imøde, dersom hun erholdt uhindret Udgang til ham. Jeg har anseet Offentliggjørelsen af denne Passus, som en saa fortjenstrig Handling, at jeg vilde have betragtet Udeladelsen deraf, som en Forbrydelse imod min Konge og mit Fødeland, imod mine Landsmænd og Landsmændinder, imod Samvittighed og Pligt, og imod Menneskehedens Eeg. Jeg anseer mig, som Følge deraf, overtudet om, at dens Offentliggjørelse ikke har fortjent nogen Daddel og endnu mindre nogen Straf; men derimod Belønning, og hver retsindig Persons, ja endog hele Nationens Bifald, og det er mig derfor uforklarligt, at Hr. Generalkiskalen finder den „strafbar.“ Hr. Generalkiskalen anfører dernæst: „Jeg skal iligemaade paatale, som strafbar den efterfølgende Passus, i hvilken Forfatteren, efterat have sagt, at Kongen gav yderst sjeldent Audients, og det endog blot for Enkelte, har tilladt sig den utilbørlige Uttring om Hs. Majestæt: „Man kan ikke lade ham tale med Noget; thi han kan let fortale sig, samt at gjøre dertil sin ved en tilføiet Fortælling om, at han, „Forfatteren,“ vel havde meent, at Kongen, der den Gang var 40 Aar, besad saamegen Forstand og Verdenserfaring, at han ikke kunde sige Noget, som nedværdigede Monarken i Folkets Øine; men, som Beviis for det Modsatte, at anføre en Uttring om Hertugen af Augustenborg, som Hs. Majestæt skulde have brugt paa Sønderborg i Begyndelsen af September 1848, og som Autor, styttende sig til et i Hamborg 1850 udkommet Skrivt, og til nogle foregivne Forhører gjort til Gjenstand for critiske Bemærkninger, og titulerer: denne ulykkelige Handling.“ Men da hans Ord ei ganske ere mine, saa giver jeg mig den Frihed, at anføre disse i deres Heelhed: „Kongen gav yderst sjeldent Audients, og det endog blot for Enkelte. Jeg talte derom med Dve Thomsen, som Frederik den Syvende nyligt havde forvandlet fra Bladudgiver til Postmester i Assens og Eva-

ret var: „Man ikke lade ham tale med Nogen; thi han kan let fortale sig.“ Denne Yttring var mig paafaldende; thi jeg meente, at Kongen, der den Gang var 40 Aar, besad saamegen Forstand og Verdenserfaring, at han ikke kunde sige Noget, som nedværdigede Monarken i Folkets Dine. I Skrivtet: „Die Herzogthümer und das Königreich Dänemark. Hamburg 1850,“ berettes rigtignok Pag. 366: „Bed tinglige Vidnesbyrd — Actconvoluten ligger for os — er det beviist, at Kongen af Danmark ved sin Nærværelse paa Sønderborg i Begyndelsen af Septbr. 1848, efter Afslutningen af Malmøer Vaabenstilstanden, ved en stor Audients, som han gav Landmændene og Andre af Omegnens Beboere, har erklæret: „Hertugen af Augustenborg er fredløs!“ Da Rygtet udbredte sig over Als, Sundevit, Gravensteen, holdt den gravensteenste Embedsmand det for sin Pligt, at indherette det til Regjeringen. „Da det,“ som det hedder i Beretningen, „er utænkeligt, at nogenfinde en Yttring af Hs. Majestæt har givet Anledning til et saadant Rygte; men da den, som har udbredt et saadant Rygte, paa den ene Side uden Tvivl har fornærmet Kongens Majestæt, og paa den anden let kunde forarsage, at det Sindsdets Oprør, som er i denne Egn iblandt de lavere Klasser, kunde foranledige den Ene eller den Anden til at stjæle hiint Rygte Tiltro, og stride til en Handling, som baade for ham som for den høifyrstelige Familie maatte være af de sorgeligste Følger.“ Den provisoriske Regjering henviste Sagen til Afgjørelse ved Domstolene, og de vedkommende Personers Forhør, som blev foranstaltet af den slesvigiske Overret, har ikke efterladt nogen Tvivl om Sandheden af denne ulysiske Handling;“ men denne Yttring kan neppe være Aarsagen; thi Hertugen er for længe siden ude af Riget.“ Bed at offentliggjøre Hr. Postmester Thomsens Yttring, og ved at citere et Brudstykke af hiint Skrivt, har jeg ikke havt noget andet Formaal end at henlede Monarkens Opmærksomhed paa de Yttringer, som udtales i An-

ledning af, at han saa sjeldent gav Audients, og paa en af de Handlinger, der gav Anledning til slige Yttringer.

Hvis Hr. Generalskalken tvivler om, at Hr. Postmester Thomsen har sagt hine Ord, da udbeder jeg mig den Bevaagenhed af denne ærede Ret: „At den vil lade bemeldte Hr. Postmester Thomsen indfordre til sit Bærning i Aarsens for der at aflægge sit edelige Bidnessbyrd: „Om han ikke i en Samtale, som jeg havde med ham ved Slotskappellet i Kjøbenhavn, en Dag, da han, som Følledeputeret gik til Rigsdagen, har sagt: „Man kan ikke lade ham tale med Nogen; thi han kan let fortale sig!“ Værket, hvoraf Tiraden om Audientsen i Sønderborg er oversat, sælges offentligt i Kjøbenhavns Boglader. Jeg har til Exempel kjøbt mit Exemplar af Boghandler Møller i store Grønne-gade Nr. 286, og da en ordlydende Oversættelse fra Tydsk til Dansk ikke er forbudt, kan denne Handling vist neppe anses som strafværdig.

Hr. Generalskalken anfører, som Artiklens Slutsteen: „Endelig skal jeg paatale Slutningen af Artiklen, der indledes med de Ord: „I Anledning af følgende Tirade i Indledningen til min Struensee,“ Pag. XV; denne Tirade omhandler en foregiven Samtale formeentlig med Kong Christian den Syvende, under hvilken denne var bleven bestyrket i at holde fast paa Souverainiteten og havde faaet den Betydning: „Hvis De giver efter, da vil deres Fjender bringe det saavidt, at De kommer til at spørge deres egne Under-saatter ad, om De maa tage til Sorgenfri!“ Artiklen indeholder nu, at i Anledning af bemeldte Tirade havde en Herre sagt til Forfatteren: „Det kan man see med denne; thi han tør ikke tage til Kjøbenhavn undtagen han faaer Tilladelse dertil,“ hvortil Autor har føiet den Bemærkning: „Hvis denne Yttring er begrundet i Sandhed, da er Kongen Fange i sit eget Huus, og hans egne Tjenere ere hans Fangevogtere.“ Men da Hr. Generalskalken har sagt Christian den Syvende, som jeg aldrig har seet, istedetfor

Christian den Ottende, og desuden udeladt en Deel af Sætningen, saa meddeles den herved i sin Heelhed: „I Anledning af følgende Tirade i min „Struensee“: „Kongen blev forhaanet paa sine Spadseretoure af Bøvelen, og var en daglig Gjenstand for Smædeskrifter og Carricaturer. Jeg saae ham derfor ofte rystet, ja endog undertiden ængstlig, og da jeg frygtede for, at han skulde forledes til at begaae overilede Skridt, søgte jeg at overbevise ham om, at Modpartiet Intet kunde udrette, og at han i denne Henseende kunde være ganske rolig; „thi,“ sagde jeg, „De har Intet at frygte. De er stærk, stærk som ingen anden Konge i hele Verden, naar De blot vil være det. Folket hader ikke Souverainiteten; men blot dens Misbrug, og brug De blot det lille Ord: „Jeg vil!“ saa gaaer det.“ „Men nu vil De jo have Constitution!“ sagde han. „Nei, det vil de ikke,“ var Svaret. „Det sige De jo.“ „Ja, Skrivere og Embedsmænd. Men hverken Bonden eller Borgeren. De kunde heller ikke bruge den. Vær De Souverain, saa er De det; men hvis De giver efter, saa vil deres Fjender snart bringe det saavidt, at De kommer til at spørge deres egne Undersaatter ad, om De maa tage til Sorgenfri!“ sagde en Herre til mig: „Det kan man see med denne. Han tør ikke tage til Kjøbenhavn i undtagen han faaer Tilladelse dertil.“ Hvis denne Ytring er begrundet i Sandhed, da er Kongen Fange i sit eget Huus, og hans egne Tjenere ere hans Fangevogtere.“ Jeg har ved Udarbeidelsen og Offenliggjørelsen af denne Passus ikke havt, og kunde ikke have noget andet Formaal end: „At gjøre Hs. Majestæt bekendt med de Meninger, der yttre sig om, at han saa sjældent kommer til Byen og giver Audients, for derved, hvis muligt, at formaae ham til i Gjærningen at vise, at han hverken er politisk Fange eller politisk Nul, og ingen Persons Tale- eller Skrivemaskine; men derimod den selvstændige Monark, hvis Handlinger ere den fri Mands, og hvis Ord et Føster af Tænkning og Erfarenhed. Ugunstige Meninger om Monarken forhindrede der-

ved fra at udtale sig; Statsborgerne bleve deres Konge endnu mere hengivne end nogenfinde tilforn, og deres Kjerlighed til ham blev baseret paa ustrømtet Afgtelse. Dette Maal kunde, efter min Overbeviisning, bedst opnaaes, hvis Kongen opholder sig i Kjøbenhavn, og der ofte og med kjerlig Deeltagelse taler med sine næringsdrivende Statsborgere om deres Anliggender.

Dg nu være dette Skrivt anbefalet til den hædrede Domstols gunstige Dymærksomhed og Overveielse, og jeg indlader Eagen til dens Bedømmelse. Jeg har i hiint Skrivt anført de Bevægaarsager, som have frembragt og ledet min litteraire Virksomhed, og jeg har anført det Princip, der har været dens bestemmende Motiv. Jeg har viist, at alle mine Aandsfostre ere udsprungne af een Kilde, og at følgerigen, naar det Gue af dem er strafværdigt, ere de det alle. Jeg har viist, og, som jeg anseer mig overtydet om, tilstrækkeligen at have beviist, at jeg i den anklagede Artikel, hverken har fornærmet og forhaanet, eller søgt at fornærme eller forhaane Hs. Majestæt; men derimod ene og alene bestræbt mig for at henlede Dymærksomheden paa nogle Ytringer, der, isølge min Formening, ere en Gjenlyd af Mængdens Stemme, fordi han kunde rette sig der-
 efter, og drage Nytte af dem. Hele Artiklen er, som jeg haaber, denne ærværdige Domstol allerede har overbeviist sig om, forfattet i en velmeent Hensigt, uden, at hverken Misundelse, Had, personlige Hensyn, Bindsyge eller andre Bihensigter; men blot Menneſte- og Fødelandskjerlighed have været Bevægaarsagerne til den. Den skylder det samme Sandhedens og Erfaringens Væld sin Tilværelse, som har frembragt mine andre, baade reformerende og historiske, Aandsproducer i samfulde 30 a 40 Aar, og den er udtalt af en Mand, hvis Læber, saavidt han erindrer, endnu ingen Usandhed har besmittet; der tabte sit eget Vel af Sigte for at fremme Andres; der af sin Sjæls hele Fylde og med en sand Fæders- hele Kjerlighed elskede sit Fødeland, og har helliget sit hele Liv dets Velvære og Flor, og der ingenfinde hverken har skrevet Noget for Gunst eller Gave, eller af Frygt

afholdt sig fra at skrive, hvad der, ifølge hans Overbeviisning, var Sandhed og Ret, og fremmede hans Medmenneskers Bedste. Med den Tillid, som den ene sandheds- og menneskefjerlige Retskasne har til den anden, indlader jeg derfor denne Sag til denne hædrede Rets Dom, og reserverer mig tillige alt Lovligt, samt Tilladelse til yderligere Gjensvar paa Herr Generalfiskalens Replique m. v., og paastaer mig frifunden for hans Tiltale, samt Processens Omkostninger paalagt det Offentlige.

Udelgade 281, den 3die Mai 1859.

Allerærbødigst

Jørgensen Tomten.

Til Kjøbenhavns Criminal- og Politiret.

Medfølger 3 Bilage, mærket A, B og C."

B. Generalfiskalens Replique.

„Det fra Tiltalte fremkomne Tilsvær foranlediger mig til følgende yderligere Bemærkninger:

Jeg maa ansee det for mig uvedkommende at omhandle Indstævntes Forfatter-Virksomhed i Almindelighed og at gaae ind paa hans Forhold til Christian den Ottende. Mit Hverv som Actor er indskrænket til den Handling af Tiltalte, at han har brugt Pressen til Offentliggjørelse af den i Justitsministeriets Ordre nævnte Artikel.

Efter Presselovens Natur er det Indholdet af det trykte Skrivt efter naturlig Opfattelse, og den Paavirkning af Læserne, som et saadant Indhold maa antages at medføre, der begrunder og bestemmer Strafbarheden. Denne kan ikke bortfalde ved Paaberaabelsen bag- eller af sin gode Hensigt, saalidet som ved Foregivende af Andres Fortællinger.

Men endnu mindre kan der være Tale med Hensyn til forhaanende og fornærmende Udtalelser om den regjerende Konge, da Kronens Majestæt paa ingen Maade tilsteder saadant Brug af Pressen, at den i sin Zhænder haver frænkes under en offentlig Tiltale til Folket. Denne Handlings objective Character begrunder

da og efter Presselovens § 6 Strafsansvaret, uden at der er indrømmet nogen Undtagelse derfra paa Grund af Opgivender om Forfatterens Formaal eller Hensigt, og andre deslige subjective Momenter, end siige formedelst Paaberaabelse af Hjemmel.

Det skulde da i alt Fald kun være Grader af Strafsen, som kunde paavirktes af saadanne Hensyn, naar disse stadfæstedes ved factiske Omstændigheder. Men jeg kan ikke finde, at en saadan Stadfæstelse her er tilstede.

Artiklen er i det Hele affattet i en ganske anden Tone end Tiltaltes Gjenmæle her i Sagen; Forfatteren er ingenslunde optraadt som den, der under Jagttagelse af den behøiige undersaatlige Opmærksomhed paa et efter hans Mening vigtigt Anliggende; hvorimod han har udtalt Domme om Hs. Majestæts Handlemaade, som Regent og om hans Personlighed, hvilke upaatvirelig ere af den Betskaffenhed, som jeg har paaantet.

Bed at sammenholde Artiklen med Tiltaltes Indlæg og dets Bilage føres man til den Mening, at Misfornøielse med ikke hos den nuregjerende Konge at kunne opnaae, hvad han vilde, har forledet ham, — der ifølge Indlægget Pag. 2 inclinerer for et Lighedsforshold med sin Konge, til at tillade sig de paatalte Angreb paa Hans Majestæt. Det første af disse angaaer ikke Stedet og Hyppigheden af Audientserne; men Grindeskjønnetts Udelukkelse og Uspærren fra Udgangen dertil, og denne Adskillelse inellem Kjønnene, der i Indlægget Pag. 11 er omtalt som uchristelig, motiveres i Artiklen paa en Maade, der ydermere nedsetter Kongen, som om han i Henseende til de omhandlede Regentpligter lod sig beherske af den navngivne Person.

Jeg tvivler meget om, at Retten vil lade inquirere, om Herr Dre Thomsen har tilladt sig en saa upassende discursiv Nittring, som den der er paasagt ham; men Tiltalte er i hvert Tilfælde den, der efter lang Tids Forløb har behaget at overgive en saadan Nittring til Offentligheden ved Hjælp af Pressen, og derhos har kommenteret over den paa en Maade, der baade fremhævede

dens frænkende Indhold, og i et opgivnet Factum søgte Bekræftelse paa, at den var grundet. Den megen Tale om Udfælgigheden af hyppige Audientser bestaaer kun daarligt med saadan Skildring af den, der skal give Audientserne, at „man tør ikke lade ham tale med Nogen; thi han kan let fortale sig.“

Om Artikkels Slutning siger Tiltalte, „at hans Formaal var at gjøre Hans Majestæt bekendt med de Meninger, der yttre sig om, at han saa sjældent kommer til Byen og giver Audients,“ for derved om muligt at formaae ham til i Gjærningen at vise, at han hverken er politisk Fange eller politisk Mul, og ingen Persons Tale- eller Skrivemaskine; men derimod den selvstændige Monark, hvis Handlinger ere den frie Mands, og hvis Ord et Føster af Tænkning og Erfarenhed. (Indl. Pag. 14.)

Ogsaa her stemmer Forsvaret ikke med Artiklen, der er at bedømme efter sit Indhold. Efter en Lovpriesning af Souveræiniteten, som Bærn for Kongens personlige Frihed, lægger Artiklen „en Herre de Ord i Munden om den nu regjerende Konge: „det kan man see med denne. Han tør ikke tage til Kjøbenhavn undtagen han faaer Tilladelse dertil.“ Hvad enten nu en eller anden Herre discursivt maatte have brugt en saadan upassende Uttring eller ikke, saa er Tiltalte den, der har offentliggjort den ved Hjælp af Pressen, og det saaledes, at han har forudsat, at den er begrundet i Sandheden, og til denne Forudsætning knyttet Uttringen om, at Kongen er Fange i sit eget Huus, og hans egne Tjenere ere hans Fangerogtere.“ Derimod ere at sammenholde de citerede Udtalelser i Indlægget om at vise, at han (Kongen) ikke er „politisk Fange eller politisk Mul“ eller en Andens „Tale- og Skrivemaskine“.

Jeg formener saaledes yderligere at have godgjort det over al Tvivl havede Ansvar, som Tiltalte har paadraget sig efter Presselovens § 6, og indlader atter Sagen til Dom i Genhold til dette og mit Forrige med en vistnok overflødig Protest imod, at det Offentlige i noget Tilfælde idømmes Actionens Omkostninger. Dog skal jeg endnu tilføje,

at efter den Biographi, til hvilken Indstævnte har henviist, skal han være født den 7de Marts 1791.

Kjøbenhavn, den 31te Marts 1859.

Blekingberg.

Til Kjøbenhavns Criminal- og Politiret. "

Min Replique.

"Mine Herrer!

Som Gjensvar paa Hr. Generalskiskalens Indlæg af 31te Mai d. A. er jeg saa fri at udbede mig denne hædrede Domsstols Dymærksomhed henledet paa Følgende:

"Paa Hr. Generalskiskalens Uttring: „Efter Presse- lovens Natur er det Indholdet af det trykte Skrivt, efter naturlig Opfattelse og den Paavirkning af Læs- ferne, som et saadant Indhold maa antages at medføre, der begrundet og bestemmer Strafbarheden,“ opfatter jeg det Spørgsmaal: „Om hans eller min Opfattelse er den naturlige?“ Jeg har i mit forrige Indlæg erklæret: „At jeg ikke med min Skildring i den anlagte Artikel har hørt til Hensigt at skade, fornærme eller forhaane Nogen, og denne Erklæring gjentager jeg herved paa Ære og Sam- vittighed, og jeg troer, at ingen Upartisk vil kunne finde nogen Uttring deri, som er et Føstet af Skadefrohed, Havn- følelse eller anden ond Hensigt. Imod Hr. Generalskiskalens Uttring: „Men endnu mindre kan derom være Taler, med Hensyn til forhaanende og fornærmende Udladelser om den regjerende Konge, da Kronens Majestæt paa ingen Maade tilsteder saadant Brug af Pressen, at den i sin Hænder har frænktes under en offentlig Tiltale til Folket,“ tillader jeg mig at bemærke: „Det er rigtigt, at Hænderen af Kronen betragtes af sit Folk, som et høiere og ædlere Væsen end det selv er, og at Loven med særdeles Omhu søger at beskjærme ham imod ubesøiede An- greb; men deraf følger ikke, at han er og bør være daddel- fri. Det Menneffe, som Ingen dadler, kan heller Ingen rose; thi han er et Nul i den menneskelige Skabning. Dette gjælder i alle Stænder; men især om den Mand, i

hvis Gaand Millioner Mennessers Stjæbne blev lagt. Det maa desuden være en saadan Mand rigtig at høre forskjellige Meninger om sin Handlemaade. Dette kan skee ved at sende en Skare Spioner omkring i Riget for at udforske Folk og belure dem i deres Samtaler; men da ingen retskaffen Mand giver sig af med at være Spion, og det altsaa blot er Nationens foragteligste Udskud, der modtager et saadant Hverv, saa kunne deres Efterretninger ei ansees som troværdige, og da de indgives hemmeligt, har man ingen Leilighed til at undersøge, om de ere sande eller falske. Med de Beretninger, som meddeles gjennem Pressen, er det omvendt; thi de kunne modsiges, gjendrives eller stadfæstes, og ere derfor, naar de ere gaaede igjennem Critikens Smeltedigel, af historisk Værd, og stemplede med Sandhedens Præg. Disse Beretninger ere følgelig en Klippe, hvorpaa Regenten med Tryghed kan grundfæste sit Værk; Spionens Beretninger ere derimod en Samling af løst Sand, hvorpaa intet Godt, der skal have blivende Værd, kan opføres. At Regenten derved ofte bliver Gjenstand for bitter Daddel, er en Selvfølge; men han bliver endnu oftere Gjenstand for veltalende Smiger og Roes. Den besøiede Daddel kan han med Tryghed rette sig efter; den ubesøiede vil Sandhedens Røst snart bringe til Laushed. Det fri Ord i Tale og Skrift er, som Følge deraf, ligesaa velgjørende for Regenten som for Folket; thi hvor Sandheden ikke tør tale, der handler den. Det hjælper Intet, at man belægger daddelværdige Yttringer og Ord med Straf, og at man ndbasuner en Regent, som et Mynster paa alle de Dyder og Guldkommenheder, han kunde besidde. I dette Tilfælde maa man naturligviis afholde sig fra at skrive noget Ufordeelagtigt om ham; men man vil derimod hviffe hinanden i Dret alt det Onde, Sandt eller Usandt, som Bagvaskelsen har sat i Omløb om ham. Hans Navn og Rygte vil derved saaledes blive undergravet og tilsmudset, at neppe Noget tiltroer ham Erne og Billie til at foretage noget Godt og Stort. „Saalænge Folket taler høit,“ sagde den østerrigste Regjeringspræsident Baron Telasko til mig, „har man Intet at frygte; men begynder det at hviffe, maa

man tage sig iagt!“ De Regenter t. Gr. Joseph den 2den og Struensee, hvis Vinder straalte med foreviget Hæder igjennem Historiens Aarbøger, have derfor tilladt vindstrænkter Ytringsfrihed baade i Tale og Skrivt, og Frederik den Anden sagde:

„Lassen sie nur sagen was sie wollen,
wenn sie nur zahlen was sie sollen,“

og om en Forfatter, der havde skrevet imod ham: „Jeg veed saamænd ikke, hvad jeg skal gjøre ved ham, undtagen Noget vil laane ham et hundrede tusende Mand; thi da vil jeg tage hen og slaaes med ham.“

J mit Indlæg af 23. Mai d. A. har jeg viist, og, som jeg vover at smigre mig med, at denne hædrede Domstol er overtydet om, tilstræffeligen beviist, at jeg hverken ved Ord eller Udtryk har fornærmet Hs. Majestæt Kongen; men da Hr. Generalkassalen er af en anden Mening, tillader jeg mig at anføre: „Imod hans Ytring: „Artiklen er i det Hele affattet i en ganske anden Tone end Tilstaltes Gjenmæle her i Sagen,“ er jeg saa fri at bemærke: „Naturligviis; thi Artiklen indeholder en Beretning, og Gjenmælet et Forsvar og en Gjendrivelse. Den Tone, der egner sig for hiin, kan ikke passe for denne;“ imod hans: „Forfatteren er ingenlunde optraadt som den, der under Jagttagelse af den behørigte undersøgtlige Urbødighed vilde henlede Kongens Opmærksomhed paa et efter hans Mening vigtigt Anliggende.“ „Artiklen er hverken en Ansøgning eller en Rapport; men derimod en ligefrem historisk Beretning, som er offentliggjort i den Hensigt, at, hvis den er sand, kan den blive stadfæstet af Andres Beretninger, og er den usand, blive gjendreven og modsagt. Den underdanige Tone og Udtrykkene: „Allernaadigst“ og „Allerunderdanigst“, som ere eiendommelige for hine Skrivelser, ere derimod neppe passende for en historisk Beretning, der bør være affattet uden alle Omsvøb og alt Ceremonielt;“ imod hans: „Ved at sammenligne Artiklen med Tilstaltes Indlæg og dets Bilage føres man til den Mening, at Misfornøielse med ikke hos den nuværende Konge at have funnet opnaae hvad han vilde, har forledet ham, — der

ifølge Indlægget Pag. 2, inclinerer for et Liighedsforhold med sin Konge — til at tillade fig de paatalte Angreb paa Hs. Majestæt." „Denne Passus indeholder en Bestyldning; thi vel har det gjort et smerteligt Indtryk paa mig. „At jeg forgjæves har ansøgt Kongen om at faae mine Brevskaber, som jeg har udarbejdet for Christian VIII; men jeg har blot omtalt det, som Marsagen til, da jeg af Mangel paa disse Argumenter ei kunde levere Christian VIII's Historie i sin Heelhed, at jeg nedskrev den paaankede Artikel, og jeg opfordrer Hr. Generalkiskalen til at paavise et Udtryk i den, der kan ansees, som et Foster af Misfornøielse eller Henvnøielse," imod hans: „At inclinere for et Liighedsforhold med sin Konge." „Nei, Hr. Generalkiskal! derfor skal Gud bevare mig; thi det kjender jeg desværre! af Erfaring. Som Barn har jeg rigtignok meent, at Digteren havde Ret:

Jeg tænkte da, at Lykken boer
i Borgen hist, og høit i Marmorsalen;
at man er lykkelig, som man er stor;
lykkeligst den, som høiest boer fra Dalen;"

men som Mand, at Cromwel: „Jeg vil heller vogte den usleste Bondes Kreaturer end være Regent," og Hertug Christian August af Augustenborg: „Efter min Ansøielse af Livet høre de kronede Hoveder til de ulykkeligste Menneffer paa Jorden;" thi Statsheriskeren betitles sit Folks Herre, men er sædvanlig blot dets Træl. Hans Tjenere ere hans Belurere, og ei sjeldent hans Fangevogtere. Ingen søger ham om Noget, som han paa anden Maade kan faae. Han skal gjøre det Krogede lige, og det Sorte hvidt, og Alle ville have af ham; men Ingen vil give ham Noget;" men jeg lærte snart — til min Ulykke, — „at der er Gen, som endnu er ulykkeligere end han, og det er den Rettkafne, som — til sin Ulykke — har den Lykke at være en Souverains Fortrolige og Ven; thi han er det Heles Syndebuf. Han staaer — liig en Skydestive — opstillet paa Spidsen af et Fjeld uden at have noget andet Støttepunkt end en Konge, der hverken kan eller tør beskytte ham. Alle Baa- ben, der ere vendte imod Monarken, ere tillige vendte imod

ham; men ikke eet af dem, som tjene til dennes Forsvar, kunne beskytte ham; og han er Gjenstanden for Misundelses, Avinds og Gjerrighedens Pile, Fornærmelser og Spot. Ethvert af hans Skridt bliver beluret; enhver af hans Ytringer brugt, som et Vaaben imod ham, og enhver af hans Handlinger skildrede, som en Forbrydelse. Om han endog er reen, som den nyfaldne Enee, og blank foruden og blank forinden, som Skarpretterens Dye, og uskyldig, som den Spæde, der dier Modrens Bryst, vil Bagvadsfelsen dog skildre ham: „Som en nederdrægtig Skurf;“ endskjøndt han arbejder uden Løn, og modtager hverken Penge eller anden Begunstigelse af Staten, og har Alt for Alle; men Lidet eller Intet for sig selv, „som en egenlyttig Blodsuger, der mæster sig med Frugten af sine Medborgeres Svæd,“ og om end hans hele Livs Virken, og alle hans Gvner ere helligede den lidende Menneskeheds Sag og sit Folks Bedste, og om han endog taler hver Forurettets og Undertrykts Sag, kun ikke sin egen, „som Kongens onde Raadgiver, og Nationens Forræder og Fordærver.“ Man vil baade i Tale og Skridt søge at gjøre ham affkyet og forhadet, og ophidse Folket imod ham. Man vil bestræbe sig for at udrive den Retsfædige Fred — den eneste Løn, han har for sit Arbejde — af hans Hjerte, og opfylde dets Plads med bittere Minder, Græmmelse og Sorg. Endskjøndt han ikke har foreslaaet Regjeringen Andet end det, som, efter en samvittighedsfuld Prøve er befuundet nyttigt og godt, og beforderer Folkets Forædling og Vel, skildres han dog, som Ophavsmand til alle Regjeringens Forbrydelser og Misgreb. Han seer i hver Landsmand en Fjende, der søger sin Ære og Glæde i at fornærme og forbaane ham, og han forudsæer, at, hvis hans Avindsmænd faaer opbidset en Bøvelsfare imod Kongen, vil denne, for at frelse sig selv, overlævere ham til den, og lade ham blive et Offer for dens Raseri. At trække sig tilbage kan han ikke; thi han forudsæer, at Magten vil geraade i hans Avindsmænds Hænder, og at disse vilde tilintetgjøre alle de Frøforn, han har faaet, og de Planter, han har opelsket eller fredet; og Tilbagetrædelsen er følgeren i hans Dine en

Forbrydelse imod Menneſſehedens og Follſets Sag." Det Liighedsforhold, hvori jeg ſtod til Chriſtian den Ottende, beſtod iøvrigt i: „At den 5te December 1639 lod han mig falde, og ſagde: „Siig mig nu, hvadønſter De? og hvad kan jeg gjøre for Dem?“ Svaret var: „Ingenting! Jeg er ugiwt; giwter mig ikke; behøver blot Lidet, og har hvad jeg bruger.“ „Noget maa De vel dog kunneønſte Dem?“ gjentog han. „Penge!“ „Nei,“ ſagde jeg, og Kongen: „Bil De da ikke tale med Udler?“ Dette ſkete, og denne ſagde: „Kongen har ſagt: „Denne Mand intereſſerer mig. Spørg ham hvad hanønſter?“ Svaret var det ſamme til ham, ſom til Kongen. „Men naar De nu fik et godt fedt Levebrød, ſaa kom Lyſten til at giwte Dem nok.“ „Det ſkeer ikke,“ gjentog jeg, og modtog hverken af ham, Kongen eller nogen Anden nogen Begunſtigelſe eller Gave. I en følgende Samtale med Kongen ſagde jeg: „I intet andet Forhold, end det, hvori vi nu ſtaaer, kunne vi ſtaaer til hinanden. Hvis jeg modtager et Embede, er der Gen, ſom har eet, der er større end mit, og ham ſkal jeg bære paa, og hvis jeg modtager en Titel er det ſamme Tilfældet; men nu ſtaaer vi — Mand imod Mand — ligeoverfor hinanden. De over Staten og jeg udenfor den. Hvis vi ærligt række hinanden Haanden, og ſtaaer hinanden bi i Nødens Stund kunne vi ſtiſte meget Godt, og forhindre meget Ondt.“ Og nogle Dage ſenere: „De er født og opdraget paa det Eted, hvorfra Trykket kommer, og jeg paa det, hvor det kommer til. De er født paa Bjerget, og jeg nede i Dalen. Hvad De ſeer, ſom Kæmper er i mine Dine Dværge, og hvad jeg ſeer, ſom Kæmper er Dværge i Deres Dine. Naar vore Blik møde hinanden paa Halvveien, ſee vi Tingene, ſom de ere. Udelen og de øvrige Statsmænd ere Kjød af Deres Kjød, og Blod af Deres Blod; men Borgeren og Bonden er Kjød af mit Kjød, og Blod af mit Blod,“ og Pagten for Liv og Død var ſluttet. Det var vigtigt for mig, at jeg, der var af Borgerſtanden, og kjendte denne og Bondeſtanden nøie, maatte, for at kunde være dem en Stytte og Talsmand hos Kongen, danne en Modvægt imod de høiere Klas-

ser, og for at kunde være dette, maatte jeg være den selvstændige Mand. Jeg var af min Fader indpræntet den Sætning: „Saa længe Du ikke laaner Noget af den Rige, og ikke modtager nogen Begunstigelse af den Mægtige, er Du ligesaa riig, som den Rige, og ligesaa mægtig, som den Store,“ og af Rousseaus „Emil“: „Kun den Mand er fri, der ei behøver at spørge Noget, hvortil han skal bruge sin Arm.“ Den, der træder i Forbindelse med en Fyrste, for igjennem ham at have en velgjørende Indflydelse paa sine Medmenneker, maa følgelig hverken modtage Embede eller Gaver af ham; thi derved synker han ned til at blive hans Tjener eller at staae i et andet Afhængighedsforhold til ham; men i modsat Fald staaer han ligeoverfor ham, som Mand imod Mand. „Monark og Undersaat“ forsvinde da indtil Navnet, og gjensidigt Venskab træder istedet. Regentens Befalinger forvandles til Bønner og Anmodninger, og Undersaattens Udførelse af dem til den barnlige Kjærligheds og trofaste Vens.“ Hvorvidt dette Forhold har været gavnligt eller skadeligt for Nationen, veed jeg ikke; men jeg veed, at det har været fordærveligt for mig; thi da jeg stiftede det havde jeg 3000 Abonnenter paa mit: „Panorama“ og 2000 paa min „Tilskuer“, og var Eier af et Skrivtstøberi; men da Kongen døde havde jeg tilsat min hele Formue, ophørt med mine Tidsskrifter, og eiede ikke een Rigsdaler, og, hvad der endnu var værre, mit hædrede Navn, som Forsfatter var glemt, og jeg havde, formedelt min Forbindelse med Kongen, i den Grad paadraget mig Folkets Uvillie, at jeg kunde skrive hvad jeg vilde uden at blive læst. Mit Lod var altsaa omtrent lige det Modsatte af de forrige Kongers Indlingers, Knuths, Moltkes, Julins m. Fl. havde været: „Staadtere, da de gif til Kongen; men Eiere af Grævsfaber og uhyre Skatte, da de gif fra ham.“

Til Hr. Generaliskalens Uttring: „Jeg tvivler meget om, at Retten vil lade inquirere om Hr. Dve Thomsen har tilladt sig en saa upassende Uttring som den, der er paa sagt ham; men Tiltalte er i ethvert Tilfælde den, der efter lang Tids Forløb har behaget at overgive en saadan Ut-

tring til Offentligheden ved Hjælp af Pressen, og derhos har committeret over den paa en Maade, der baade fremhævede dens frænkende Indhold, og i et opgivent Factum søgte Bekræftelse paa, at den var grundet;" tillader jeg mig at bemærke: „At jeg har offentliggjort Hr. Postmester Thomsens Yttring, kan vist neppe ansees, som en Brøde; thi da maatte alle Historieskrivere fra Herodot indtil Macaulay inclusive være Forbrydere. Historien er nemlig Verdens mægtigste Domstol; thi dens Dom maa Enhver — God og Ond; Mægtig og Ringe — underkaste sig; dens hædrende Vidnesbyrd er den Rettskafnes Løn, og dens vanærende den Slettes Straf, og dens Dom er det eneste Skrækkebilæde, som den, der ei erkjender nogen Evighed, frygter, og, som formaaer at standse forbryderiske Fremstridt, naar Lovens Arm er for asmægtig dertil. Historieskriveren bør, som Følge deraf, ei blot være sand; men endog blive anseet for at være det, og hans Domstol bør have baade Aarsag og Virkning; thi ellers forfaltes Charactererne og Handlingerne, og Læseren vildledes. Mignet, Thiers m. Fl. berette t. Ex.: „At Ludvig XVI blev henrettet," men omtaler ikke Aarsagen dertil. Følgen deraf er, at man seer i ham et uskyldigt Offer for et vildledet Folks Raseri. Lamartine fortæller derimod i sin „Girondisternes Historie" følgende Begivenhed, og den giver Sagen et andet Udseende: „Kongen, der, som bekjendt, ikke befattede sig ret meget med Regjeringsbræsenet; men derimod destomere med Smeddehaandværket, og var følgelig erkjendt, som en daarlig Regent; men, som en duelig Smed, havde i Foræning med Smedden Gerard forfærdiget et Jernstøb, hvori han forvarede sine hemmelige Papirer, og, som han tilligemed Smedden indmurede i en Væg i Tuillerierne. Da dette var skeet, gav Kongen Smedden et Glas Vand, der foraarsagede denne saa heftige Mavesmerter, at han meente Kongen havde forgivet ham, og i sin Forbittrelse derover fortalte sin Kone det Hele. Hun gif til Ministeren Rosland, og denne til Slottet, og udtog der Papirerne, bragte dem hjem, tilintetgjorte der nogle af dem, og bragte Resten

op i Nationalforsamlingen. Her bleve de undersøgte, og man erfarede da: „At de indeholdt en Correspondentse med de østerrigiske, preussiske og sachsiske Hoffer, om at forhjælpe ham til sin tabte souveraine Magt.“ Nu faldt Masten, og han stod der ikke mere, som den uskyldigt Forfulgte; men som den overbeviste Forbryder, der vilde kalde fjendtlige Hærskarer ind i sit Fødeland for at forstaffe sig en Eneherfers Magt, som han høitideligt havde frasagt sig, og tilintetgjøre den borgerlige Frihed og Selvstændighed, som han, ved en af ham stadfæstet Grundlov og sin Ed, havde ffjenket sit Folk. Han døde følgelig ikke, som Martyr; men som en Meeneder, og, som en Landsforræder, der førte Avindsskjold imod sit Fødeland“. Historiestriveren gennem- søger derfor ei blot Aviser og Bibliotheker for at finde Stof til sin Historie; men benytter ogsaa enhver Ytring, der yder et oplysende eller berigtigende Begreb om Personerne og Begivenhederne, og, saaofte han ei tør haabe, at man vil troe ham paa hans blotte Ord, meddeler han Kilderne til sine Beretninger. Saaledes handlede de Historiestrivere, der have været bejalede af varm Begeistring for deres Kald, og helliget deres Livs Virken Udarbejdelsen af en Historie, der er upartisk og sand, og det samme Formaal har, saavel i det paaanfede Skrivt, som i mine andre historiske Arbejder, været Gjenstanden for mine Ønsker og Bestræbelser.

Da jeg, saavel i dette Indlæg, som i det foregaaende, har, som jeg haaber, tilstrækkeligen beviist, at jeg i den paaanfede Artikel, hverken har fornærmet eller forhaanet Kongen, saa beder jeg blot denne høie Domstol: „Om den gunstigt vil værdige samme Opmærksomhed,“ og indlader Sagen til dens Vedømmelse med Reservation af alt Lovligt, og paastaar mig frifundet for Hr. Generalskizalens Tiltale, samt Processens Omkostninger paalagt det Offentlige.

Udelgaden Nr. 281, den 6te Juni 1859.

Allerærbødigt

Jørgensen Tomtøu.

Til S. T. Kjøbenhavns Criminal- og Politiret.“

Nogle Uger derefter blev jeg indstevnet til at møde for Kjøbenhavns Politirets fjerde Protocol. Dommeren, Hr. Alsjessfor Købte, modtog mig med den Ytring: „De er en sandhedskjerlig Mand, en logisk Mand, en meget sandhedskjerlig Mand, og som saadan taler jeg til Dem.“ Han spurgte mig derpaa, om hvem der havde sagt: „At Kongen ikke turde komme til Kjøbenhavn?“ hvortil jeg svarede: „Det vilde jeg ikke sige. Det var en høitstaaende Mand; men han var Embedsmand og Familiefader, og vilde, hvis jeg nævuede ham, sandsynligt faae sin Affæd, og derved blive ulykkelig.“ Hr. Købte sagde derpaa: „Jeg kan tvinge Dem til at sige det; men det vil jeg ikke;“ og spurgte mig om: jeg meente: „At nogle Personer forhindrede Kongen fra at komme til Kjøbenhavn?“ hvortil Svaret var. „Ja.“ Han lod derpaa føre til Protocollen: „At Kongens Egtesælle forhindrede det;“ men jeg protesterede imod denne Forvandsning af mine Ord, og sagde: „Det har jeg ikke sagt. Jeg har ikke meent nogen bestemt Person; og i hvor meget Dndt, man endog har tilføiet mig, vil jeg dog ikke gjengjælde Dndt med Dndt, eller udpege Noget, som muligt kunde have Skade deraf.“ Han forandrede derpaa Tilføielsen til: „Nogle Personer“; og anmodede mig: „Om det Lovudkast, som jeg havde udarbejdet for og med Christian den Ottende.“ Da jeg ikke kunde begribe, hvad dette Lovudkast vedkom Sagen undtagen det skulde være, fordi Dommeren vilde forskaffe mig de 400 Rdlr., som jeg havde betalt i Bogtrykker- og Bogbinderløn ic. for Værket, saa lovede jeg at levere ham et Exemplar. Han fortalte mig derpaa: „At jeg havde været under Tiltale,“ hvortil jeg svarede: „Ja; men jeg blev frikjendt.“ Sagen er omtalt i mit „Diorama“ Pag. 236—37. Sagen hvorfor jeg blev tiltalt er: „Da jeg 1819 og 20 betraadte Advocaturens Købebane i Holland kom Arvesæster Anders Jørgensen fra Grævsfabet Christianssæde til mig, og fortalte: „At Hersfabet havde solgt hans Gaard for Restancer, uden at sælge Noget af hans Indbo, og at han ikke skyldte det Noget, som han kunde bevise med sin Dvitteringsbog,“ og bad om: „Jeg vilde skrive ham en

Klage til Kongen, som han selv vilde levere ham." Jeg skrev en Forestilling, og oplæste den for Bonden, der betalte mig for den; men sagde: „At han havde nogle Grinder at besørge“, og bad: „Om den maatte ligge hos mig til han kom tilbage“, og gif uden at underskrive den. Nogle Dage derefter kom han Kl. 2 om Morgenen, og forlangte Forestillingen. Han fik den, og gif; men nogen Tid efter blev jeg af Dyrigheden adspurgt: „Om jeg havde skrevet den?“ Svaret var bekræftende; men kort efter erfarede jeg: „At Bonden havde leveret Frederik den Sjette Klagen og Dviteringsbogen; men at denne var forsvunden, og Bonden forhørt: „Om hvorfor han ikke havde underskrevet Klagen m. m.“ Da Frdn. af 15de Dbr. 1820 befaler: „At den, som forleder Almuen til at indgive falske Klager, skal arbejde 2 Aar i Lugtuset,“ og jeg formodede, at mine Fjenders Plan var: „At faae mig belagt med denne Straf,“ tog jeg til Gaardmand Clemen Olsen i Hillested paa Grævskalet Knuthenborg for at erholde Cancelliraad Hartmann, der var en ypperlig Inquirent, til Dommer. Kort efter mødte Bonden og jeg for Knuthenborgs Birkeret. Hartmann viste hiin Forestillingen og spurgte: „Om det var den, Jørgensen havde skrevet?“ Bonden gned Vinene og sagde: „Det kunde han ikke sige; thi han kunde ikke læse Skrivt.“ Dommeren spurgte ham derpaa om Sagens Sammenhæng, hvorpaa han tog et Papir op af sin Lomme, og leverede Cancelliraaden det med de Ord: „Jeg har her skrevet Noget paa et Papiir. Jeg veed ikke om Hr. Cancelliraaden vil læse det?“ „Jo,“ saamænd vil jeg saa,“ svarede han, og tilføiede, ligesom i Forbigaaende, uden hverken at forandre Tone eller Mine, idet han lod, som han gjennemlæste det: „Har han selv skrevet det?“ hvortil Svaret var. „Ja.“ Hartmann opfordrede ham derpaa til at fortælle Sagen, og, da det var skeet, reiste han sig op, rakte mig Haanden, og sagde: „Jeg gratulerer Dem, Herr Jørgensen! vil den Karl sige: „At han ikke kan læse Skrivt,“ og han skriver ved Gud! bedre end baade De og jeg.“ Sagen kom til Høiesteret uden at jeg blev sternet,

og jeg blev fritjendt der uden, at Dommen er bleven mig forkyndt."

Rettens Skriver, Hr. Politifuldmægtig Ibsen, oplæste derpaa det Baserede; men da hans Oplæsen var saa utydelig, at jeg ikke kunde forstaae eet Ord deraf, oplæste Hr. Assessor Røbke det. Jeg leverede derpaa et Exemplar af den danske Udgave og eet af den tydske af bemeldte Udkast i Retten. Noget Tid derefter blev jeg atter indstevnet til at møde for den samme Protocol. Hr. Røbke fremlagte nu mine Lovudkast, og spurgte mig: „Om det, jeg havde sagt i Indlæggene, stemmede med det, jeg havde forebragt i Forhørerne, hvortil jeg svarede: „Jeg kjender blot een Sandhed, og den bruger jeg overalt; og selgeligen maae Indlæggene og Forhørerne ligne hinanden.“ Hr. Ibsen oplæste derpaa det Baserede; men saa utydeligt, at jeg ikke forstod eet eneste Ord deraf, og, da Hr. Røbke ikke oplæste det for mig, og jeg ikke selv har læst det, er jeg ganske uvidende om Indholdet. Noget Tid efter blev jeg indstevnet til Criminalretten, for at underkastes et Reapsumptionsforhør (Fornyelses-, Gjentagelsesforhør); men da Generalstiftalen hverken selv mødte eller lod Noget møde paa sine Begne, udsatte jeg Sagen til næste Løverdag. Nu mødte Generalstiftalens Fuldmægtig; men indlod Sagen til Doms, uden at forlange Optagelsen af noget Forhør. Jeg erklærede i Protocollen: „Jeg kjender blot een Sandhed, og den bruger jeg overalt, og selgeligen maae Indlæggene ligne Forhørerne,“ og indlod Sagen til Doms. Dommen blev 4 Maaneders Fængsel, og Erstatning af Processens Omkostninger, deriblandt 30 Rdlr. til Generalstiftalen. Den første Gang, jeg mødte i Criminalretten, sagde jeg til Hr. Generalstiftalens Fuldmægtig: „Det er ogsaa Noget at sætte Folk under Tiltale for;“ og den sidste Gang til Rettens Skriver, Hr. Justitsraad Mangor: „*Quel Bruit pour une Omelette!*“ („hvillen Satans Etvi for en Eggepandefage!“).

DIS-Danmark

1 0 5 6 2 4